T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KIRSAL ALAN PLANLAMASI: GEMİCİLER KÖYÜ

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU

Danışman	**Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK**
Jüri Üyesi	**Doç. Dr. Burak ARICAK**
Jüri Üyesi	**Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI

KASTAMONU – 2020

TEZ ONAYI

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU tarafından hazırlanan "**Kırsal Alan Planlaması: Gemiciler Köyü**" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve **oy birliği** ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ Karabük Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Burak ARICAK Kastamonu Üniversitesi	.....

10/01/2020

Enstitü Müdürü Doç. Dr. Nur BELKAYALI .....

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KIRSAL ALAN PLANLANMASI: GEMİCİLER KÖYÜ

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU
Kastamonu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK

Kentlerde alınan planlama kararlarının negatif etkileri nedeniyle yaşam standartlarının düşmesi kırsal alanları çekici hale getirmiştir. Böylece kırsal alanlar kentlilerin günübirlik turizm faaliyetleri ve ikincil konutları için daha tercih edilebilir duruma gelmiştir. Ancak bu durum dokuyu göz ardı eden yapılaşmaların ve yatırımların önünü açmıştır. Bununla beraber kırsal alanların kendi içinde yüz yüze kaldığı sorunlar da bu alanları olumsuz yöne etkilemektedir. Bu sorunların en başında kırsal alandaki gelişmelerin sadece tarım odaklı ekonomik kalkınma çalışmaları ile sağlanabileceği düşüncesi gibi yanlış kararlar, köylerdeki nüfusun azalmasına neden olmuştur.

Dünyada 1993 yılında İngiltere'de oluşturulan kırsal alan planlanmasına dair ilk rehberi olan, "Köy Tasarım Rehberi" kırsal dokunun korunup, geliştirilmesi için bir adım olmuştur. Ancak bu durum Türkiye'de farklı gelişmiştir. 2012 yılında kabul edilen "Büyükşehir Yasası" ile büyükşehir sınırları içinde kalan yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk alanları genişletilmiş ve kent-kır ayrımı ortadan kaldırılmıştır.

Çalışma, kırsal dokunun korunması ve gelişmesine yönelik oluşturulan kırsal alan planlamasının önemi üzerinde durmaktadır. Bu kapsamda, kırsal alanlarla ilgili literatür taramasının ardından hem fiziki hem de sosyo-ekonomik alandaki gerilemenin nasıl önüne geçilebileceği araştırılmıştır. Alan çalışmasının ardından yöre halkı ile anket çalışması yapılmıştır. Bu şekilde kullanıcıların mekâna dair algı ve görüşlerine yönelik fikir edinilmiş ve mekânsal analiz paftaları hazırlanmıştır. Son olarak mekânın kalitesinin ve yaşam kalitesinin artırılması ile geleneksel dokunun ve kültürel mirasın korunması adına sorun ve potansiyeller belirlenerek kırsal alan planlamasına yönelik hedef ve stratejiler önerilmiştir.

Anahtar kelimler: Gemiciler Köyü, kırsal alan planlaması, SWOT analizi, R'WOT analizi

2020, 81 sayfa
Bilim Kodu: 805

ABSTRACT

MSc. Thesis

RURAL PLANNING: GEMICILER VILLAGE

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU
Kastamonu University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Assoc. Prof. Sevgi ÖZTÜRK

Abstract: The decrease in living standards due to the negative effects of the planning decisions in the cities has made the rural areas attractive. Thus, rural areas have become preferable for daily tourism activities and secondary housing of the citizens. However, this situation paved the way for constructions and investments that ignore the texture. However, the problems that rural areas face within themselves also adversely affect these areas. At the beginning of these problems, wrong decisions such as the idea that rural developments can only be achieved through agriculture-oriented economic development studies have led to a decrease in the population in the villages.

The world's first guide to rural planning in the UK in 1993, “The Design of the rural fabric. However, this situation has developed differently in Turkey. With the 'Metropolitan Law' adopted in 2012, the authority and responsibility areas of local administrations within the metropolitan borders were expanded and the urban-rural division was eliminated.

The study emphasizes the importance of rural area planning for the protection and development of rural tissue. In this context, after the literature review on rural areas, it was investigated how to prevent the decline in both physical and socio-economic areas. Following the field study, a survey was conducted with the local people. In this way, the ideas and opinions of the users about the space were obtained and spatial analysis sheets were prepared. Finally, problems and potentials have been identified in order to improve the quality of life and quality of life and to preserve the traditional fabric and cultural heritage.
.

Key Words: Gemiciler Village, rural planning, SWOT analysis, R’WOT analysis

Year, 2020 pages 81
Science Code: 805

TEŞEKKÜR

Tez konusu seçiminde, geliştirilmesi ve sonuçlandırılmasında beni cesaretlendiren ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca getirmiş oldukları öneri, yorum ve pozitif yaklaşımlarıyla tezin gelişimine büyük katkıları olan jüri üyeleri Doç. Dr. Burak ARICAK ve Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ'e teşekkür ederim.

Değerli bilgi ve birikimlerini paylaşan Doç. Dr. Korhan Enez'e ve kaynak temininde yardımlarını esirgemeyen Kastamonu İl Özel İdaresi, İnebolu Kaymakamlığı çalışanları ile Gemiciler Köyü muhtarına teşekkür ederim. Ayrıca araştırmamın veri kaynağı olan anket çalışmasında yardımlarını esirgemeyen Gemiciler Köyü sakinlerine ve "R'WOT Bilgi Formlarını" samimiyetle dolduran uzmanlara yardım ve desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde bana inanan, destekleyen ve beni bugünlere getiren babam Remzi ÇAKIROĞLU ve annem Mukaddes ÇAKIROĞLU ile yardımlarıyla beni her zaman daha güçlü kılan ablam İlknur KÜÇÜKAHMETOĞLU ve kardeşim Oğuzhan ÇAKIROĞLU ile anket çalışması sırasında bana yardım eden eniştem Murat KÜÇÜKAHMETOĞLU'na sonsuz teşekkür ederim.

Binnur Buşra ÇAKIROĞLU
Kastamonu, Ocak, 2020

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
TAAHHÜTNAME .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ÖZET iv
ABSTRACT v
TEŞEKKÜR vi
İÇİNDEKİLER..... vii
ŞEKİLLER DİZİNİ x
TABLOLAR DİZİNİ xi
1.GİRİŞ 1
2.KURAMSAL TEMELLER..... 2
2.1. Kırsal Alan Tanımlamaları 2
2.2.Kır-Kent İlişkisi 4
2.3. Kırsal Alan Sorunları..... 6
2.3.1.Mekânsal Sorunlar..... 6
2.3.2. Sosyal Sorunlar 6
2.3.3. Ekonomik Sorunlar..... 7
2.3.4. Demografik Sorunlar 7
2.3.5. Planlama Sorunları 8
2.4. Kırsal Alanlara Yönelik Yaklaşım ve Politikalar 9
2.4.1. Planlı Dönem Öncesi Cumhuriyet Dönemde Kırsal Alana İlişkin Yaklaşım ve Politikalar..... 9
2.4.2. Planlı Dönemde Kırsal Alana Yönelik Politikalar 10
2.4.2.1. *Köy tasarım rehberi yaklaşımı* 13
3.MATERYAL VE YÖNTEM 16
3.1.Materyal..... 16
3.1.1. Coğrafi konum..... 16
3.1.2. Tarihsel gelişim 17
3.1.3. Ulaşım ve teknik altyapı 17
3.1.4. Nüfus..... 17
3.1.4. Doğal Çevre İlişkisi 19
3.1.4.1. *Eğim durumu* *20*
3.1.4.2. *Bakı durumu* *21*
3.2. Yöntem 22
4. BULGULAR 28
4.1. Yerleşme Özellikleri..... 28
4.1.1. Dolu Boş Analizi 28
4.1.2. Kat Adedi Analizi..... 29
4.1.3. Kalite Analizi 31
4.1.4. Fonksiyon Analizi 32
4.1.5. Yollar ve Patikalar..... 33
4.1.6. Arazi Kullanımı..... 35
4.1.7. Köy Meydanı..... 36
4.2. Yerel Halkla Yapılan Anket Görüşmelerinde Elde Edilen Bulgular 37
4.3. Gemiciler Köyü İçin R'WOT Analizinin Uygulanması..... 44

4.2.1. R'WOT Analizinin Öncelik Değerlerinin Elde Edilmesi 44
5. KIRSAL ALAN PLANLAMASI ÖNERİSİ 48
5.1. Temel Veriler ve Alan Çalışması 48
5.2. Araştırma, Analiz, Sentez ve Değerlendirme Çalışmaları 49
5.2.1.Önlem Alınması Gereken Öncelikler 49
5.2.2.Değerlendirilmesi Gereken Öncelikler 49
5.3. Gelişim Senaryosu 50
5.4. Planlama Kararları ve Uygulama, İzleme, Geri Besleme 55
6. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ 56
KAYNAKÇA 60
EKLER 62
EK 1- (Anket Formu) 63
EK 2- (S'WOT Bilgi Formu) 67
ÖZGEÇMİŞ 70

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler

D	Hata Payı
N	Nüfus Büyüklüğü
n	Örneklem Büyüklüğü
P	Standart Sapma
Z	Güvenlik Katsayısı
%	Yüzde

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
ArcGIS	Coğrafi Bilgi Sistemi Yazılımı
DKT	Doğrusal Kombinasyon Tekniği
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
IPARD	Instrument for PRe-Accesion for Rural Development
KUZKA	Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
R'WOT	Ranking (Sıralama) Analizi+SWOT Analizi
SAPARD	Special Accession Programe of Agriculture and Rural Development
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences Yazılımı
SSCB	Sovyetler Birliği
ST	Sıralama Tekniği
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

		Sayfa
Şekil 2.1.	Kent-Kır İlişkisi İçin Kavramsal Diyagram	5
Şekil 2.2.	Kırsal alanlara ilişkin politikalar ve uygulama araçları kronolojik özeti	9
Şekil 2.3.	İdeal Cumhuriyet Köyü Planı	10
Şekil 3.1.	Gemiciler Köyü'nün konumu	17
Şekil 3.2.	İnebolu ilçe nüfusunun yıllara ve kentsel-kırsal ayrımına göre değişimi	19
Şekil 3.3.	Gemiciler köyü toplam nüfusun yıllara göre değişimi	20
Şekil 3.4.	Gemiciler Köyü kadın ve erkek nüfusun yıllara göre değişimi	20
Şekil 3.5.	Gemiciler Köyü eğim durumu	21
Şekil 3.6.	Gemiciler Köyü bakı durumu	22
Şekil 3.7.	Çalışmanın akış şeması	23
Şekil 4.1.	Gemiciler Köyü dolu-boş analizi	30
Şekil 4.2.	Gemiciler Köyü kat analizinin sayısal değeri	30
Şekil 4.3.	Gemiciler Köyü kat analizi	31
Şekil 4.4.	Gemiciler Köyü yüksek katlı yapı örneği	31
Şekil 4.5.	Gemiciler Köyü yapı kalitesinin sayısal değeri	32
Şekil 4.6.	Gemiciler Köyü yapı kalitesi analizi	32
Şekil 4.7.	Gemiciler Köyü geleneksel mimari örnekleri	33
Şekil 4.8.	Gemiciler Köyü kırsal dokuya uymayan yapılaşma	33
Şekil 4.9.	Gemiciler Köyü yapı işlevi analizinin sayısal değeri	33
Şekil 4.10.	Gemiciler Köyü yapı işlevi analizi	34
Şekil 4.11.	Gemiciler Köyü yol kademelenmesi	35
Şekil 4.12.	Gemiciler Köyü anayolu	35
Şekil 4.13.	Gemiciler Köyü köy içi yollar	36
Şekil 4.14.	Gemiciler Köyü patikalar	36
Şekil 4.15.	Gemiciler Köyü arazi kullanımı	37
Şekil 4.16.	Gemiciler Köyü meydanı	37
Şekil 4.17.	Katılımcılarının demografik yapısı	38

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1. Yıllara göre il/ilçe merkezleri ile belde/köylerdeki kişi sayısı ve oranları (%) 8
Tablo 3.1. Gemiciler köyüne ait SWOT faktörleri 25
Tablo 4.1. Cinsiyet ve eğitim verilerinin karşılaştırılması 39
Tablo 4.2. Göç bilgilerinin dağılımı 39
Tablo 4.3. Ulaşım özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%) 40
Tablo 4.4. Hizmetler sektörü özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%) 41
Tablo 4.5. Açık yeşil alan özellikler ölçek ifadelerine katılım sayısı ve …….. dağılımı (%) 41
Tablo 4.6. Sosyal ilişkiler ve mimari özelliklerinin ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%). 42
Tablo 4.7. Genel tasarım faaliyetlerinin ölçek ifadelerine katılım sayısı ve …. dağılımı (%). 43
Tablo 4.8. Katılımcıların cinsiyetleri ve alanı değerlendirmelerinin T Testi… sonuçları. 44
Tablo 4.9. Uzmanlara ilişkin R'WOT analizine ait sonuçlar 47
Tablo 4.10. Öncelik değerlerine göre R'WOT faktörlerinin öncelik sıralaması 48

1.GİRİŞ

Son dönemlerde kentleşme sorunlarının ortaya çıkması, kırsal alanlara olan ilgiyi artırmıştır. Günümüzde kentlerde yaşayan insanlarının dönemsel ya da kalıcı olarak yerleştikleri köyler, oldukça fazla sayılara ulaşmış bulunmaktadır. Bu durum, kırsal alanların önemli yapısal problemleri olmasına rağmen insanlar için vazgeçilmez olduklarını göstermekte olup, bu alanların planlamadaki yerini ve önemini vurgulamaktadır (Küçükoğul, 2017).

Kentleşmenin hızla yaşandığı 1980'lerden itibaren Türkiye'de, kentsel alanların planlama çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmiş ve kırsal alan planlanması yeterince önemsenmemiştir. Kırsalın verdiği göçle tetiklenen hızlı kentleşme ve buna bağlı sorunların temellendiği bu süreçte kırsal alanlara yönelik mekânsal yaklaşımlar sınırlı kalmış ve kırsal planlama çalışmaları sanayileşme ve küreselleşme ile birlikte önemini giderek yitirmiş, kent ve kır bir bütün olarak ele alınmamıştır (Eminağaoğlu ve Çevik, 2007).

Kırsal yerleşmeler, yerel üretimleri, doğanın ve kültürün bir parçası olan peyzajları ve yapı biçimleri ile doğa-insan ilişkisinin dengeli olduğu yaşam mekanlarıdır. Bu alanlar için yapılan planlar, ancak doğa ile uyumlu olduğu ölçüde kırsal yaşamın devamlılığından söz edilebilir. Bu bağlamda kırsal yerleşmelerin sahip oldukları özgün dokular, doğayla olan ilişkileri, ortaya koydukları yaşam biçimleri önemli görülmekte ve günümüzde bu yerleşmelere ilişkin mekânsal yaklaşımların eksik olması temel sorun olarak görülmektedir.

Çalışmada, Kastamonu-İnebolu ilçesine bağlı Gemiciler Köyü için köy yaşantısının devamlılığını sağlayacak, geleneksel dokunun ve kültürel mirasın korunmasını destekleyecek, azalan nüfusun önüne geçilmesine yönelik tedbirler içerecek ve köye özgü özellikleri ön plana çıkaran sürdürülebilir kırsal alan planlamasına ilişkin öneriler ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, mekânsal, doğal, yapısal standartlar ve bunlara ek olarak sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumla ilgili analizler ile alanın sorun ve potansiyellerinin ortaya konularak, hedefler ve stratejiler hazırlanmaktadır.

2.KURAMSAL TEMELLER

2.1. Kırsal Alan Tanımlamaları

Kırsal alan çalışmaları farklı meslek gruplarının (coğrafya, sosyoloji, şehir ve bölge planlama, peyzaj mimarlığı ve mimarlık vb.) uzmanlık alanına girmesinden dolayı ortaya konulan tanımlamalar da çeşitli farklılıklar bulunmaktadır.

Kırsal alanlara için yapılan genel tanımlar, üretildikleri toplumun, kültürün değer yargılarını yansıtacak biçimde, ülkelerin gelişim stratejilerinin ve idari yapılarının bir parçası olarak ortaya konulmaktadır. Diğer yandan kırsal alanların barındırdığı kültürel, sosyal, demografik, ekonomik ve mekânsal çeşitliliğin zaman içinde değişen koşullarla birlikte yeni anlamlar kazanması, kesin bir kırsal alan tanımı yapılmasını zorlaştırmaktadır (Erdem, 2012).

Keleş'e (1978) göre kırsal alanlar, genellikle ekonomisinin tarıma dayanması, geniş aile yapısının bulunması, yüz yüze komşuluk ilişkilerinin güçlü olması gibi özellikleri ile kentsel alanlardan ayrılan yerleşimlerdir.

Kent bilim terimleri sözlüğüne göre kırsal alan, ekonomisi çoğunlukla tarıma dayalı olan kırsal nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alan olarak tanımlanmakta, kırsal topluluk ise, genellikle köylerde yaşayan, anakentlerin daha tümüyle kentleşmemiş komşu alanlarında görülen, başlıca çalışma alanı tarım ve hayvancılık olan, yüz yüze ilişkilerin sürüp gittiği, iş bölümü ve uzmanlaşmanın gelişmemiş olduğu insan topluluğu şeklinde tarif edilerek, kırın sosyo-ekonomik boyutlarına da değinilmektedir (Keleş, 1998).

Türk Dil Kurumu'nun (TDK) kırsal alan tanımına göre ise, 'az insanın yaşadığı, daha çok kır durumunda olan yer' şeklinde ifade edilmiş olup, nüfus miktarı dikkat üzerinde durulmuştur.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planları çerçevesinde hazırladığı "Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu" na göre;

kırsal alan "kentler dışındaki mekânlar" olarak tanımlanmakta ve tanımın bir takım nesnel niteliklerle desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre (DPT, 2001; TKİB, 2011);

a) Kırsal alanlarda yaşam ve ekonomik faaliyetler kaynakların kullanım ve değerlendirmesine bağlıdır.
b) İktisadi, kültürel, sosyal gelişme süreçleri yavaş işlemektedir.
c) Gelenek ve görenekler yaşam şeklini oldukça fazla etkilemektedir.
d) Teknolojik gelişmelerin günlük yaşama ve üretime yansıma hızı oldukça düşüktür.
e) Yüz yüze ilişkiler daha yaygındır.

Sosyal bilimler ve devlet kurumlarınca yapılan tanımlar ise, istatistiki olarak sorgulamaları yapabilmek adına kent-kır farkını ortaya koymak üzerinden oluşturulmuştur. Kentsel ve kırsal alan ayrımı beşerî coğrafyanın, ekonomik faaliyetlerin, sosyal yapının ve toplumsal değerlerin farklılaşması ile ifade edilmektedir (TKİB, 2011). Nüfus sayımında il ve ilçe merkezleri dışında kalan yerler, hane halkı anketlerinde 20.000'den daha az nüfusu olan yerler, tarım istatistiklerinde ise tüm köyler ve 5.000'den az nüfusu olan ilçe merkezleri "kırsal alan" olarak değerlendirilmektedir (GTHB, 2015).

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'ne (OECD) (2003) göre ise dört temel kırsallık göstergesi bulunmaktadır;

a) Nüfus ve göç
b) İktisadi yapı ve performans
c) Yaşam kalitesi ve eşitlik
d) Çevre ve sürdürülebilirlik ilkeleridir. Bunlardan hareketle alansal birim olarak yerel ve bölgesel olmak üzere iki düzey belirlemiştir.

Yukarıda bahsedilen tanımlamalar çerçevesinde genel olarak kırsal alan, kentlerin dışında kalan alanlar olarak ifade edilmektedir. Kırsal yerleşme ise kırsal alanın bir parçası olup, daha küçük bir birimi kapsamaktadır. Kırsal yerleşme düzeninde, köylerle birlikte henüz köy bile olmamış (kom, mezra, oba, kışlak, yaylak gibi köy altı

yerleşimleri) yerleşmelerle, kent aşamasına ulaşamamış kasabalar bulunmaktadır (Tunçdilek, 1980).

Köyler hakkında yapılan bir başka tanımlama da 18 Mart 1924'te çıkarılan 442 sayılı Köy Kanununda yapılmakta, köyün sınırları, idari yapısı, köyde yapılması gereken işler ve hatta fiziki biçimini belirleyecek kararlar belirlenmiştir. Buna göre (Köy Kanunu, 1924);

a) Nüfusu 2.000'den az olan alanlara köy ve nüfusu 2.000- 20.000 arasında olanlara kasaba ve 20.000'den fazla olanlara kent denir. Nüfusu 2.000'den az olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur ve Belediye Kanunu'na tabidir.
b) Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.

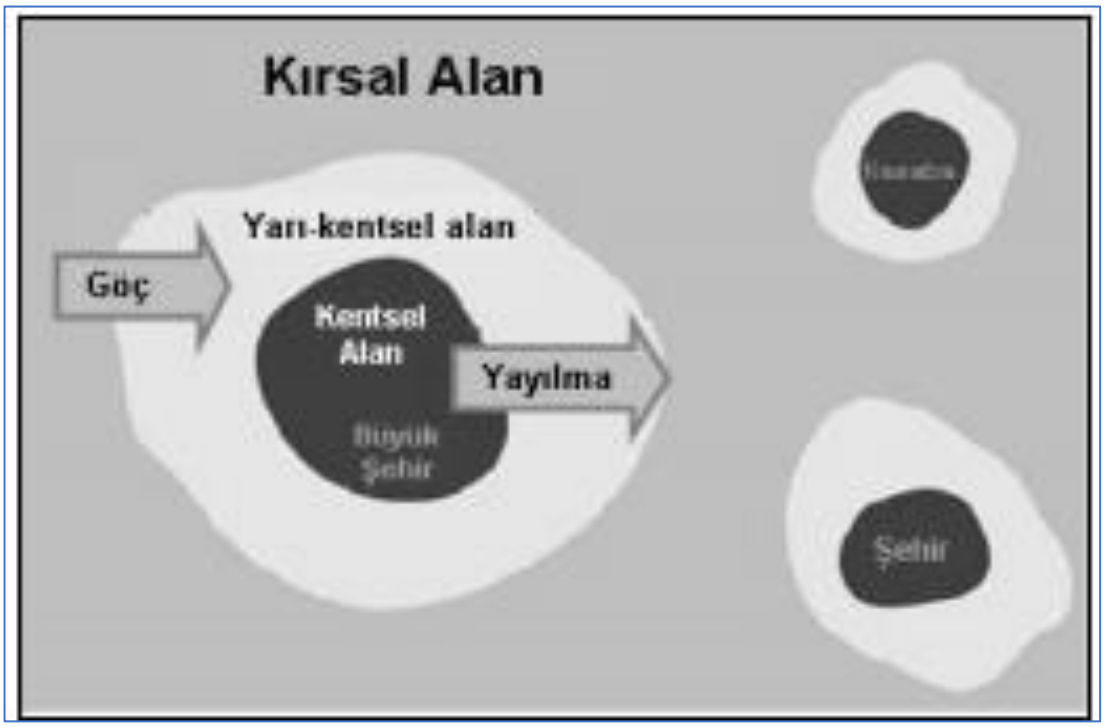
Yukarıda verilen tanımlardan anlaşılacağı üzere kırsal alan kavramı ile ilgili çok farklı tanımlamalar karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda, özellikle ekonomik uygulamalardaki değişiklikler, kırsal alanın farklı tanımlanmasına neden olmuştur. Tanımların değişkenliği ve bulanıklığı nedeniyle kırsal yerleşmelerin biçimlenmesi ve ortaya çıkan tipolojiler, bu alandaki çalışmalara referans olması açısından önem taşıdığı söylenebilir.

2.2.Kır-Kent İlişkisi

Kırsal alan tanımlamaları yapılırken genellikle kırsal alanı kentsel mekândan ayıran özelliklerinin sıralanmasıyla yapılır. Fakat günümüzde kırsal ve kentsel alanların ayrıştırılması giderek daha belirsiz bir hale gelmektedir.

Kentsel mekân ile kırsal alan arasındaki daralan anlam farkı, kırsal alan karakterinin gün geçtikçe kaybolmasına neden olmaktadır. Geçmişte, anakent ve günümüzde kent dışı alanlar olarak tanımlanan kır, banliyö, uydu vb. alanlar arasında çeşitli sınırlar ile kesin ayrımlar yapılmaktaydı. Fakat sanayi devrimi ile üretim mekanizmalarının artması ve ulaşım ağlarının güçlenmeye başlaması sonucu, kent çeperinde

saçaklanmalar meydana gelmiş ve anakent sınırları genişlemiştir. Geçmişteki anakent ile kırsal alanlar arasındaki sınırlar ortadan kalkmış ve günümüzde bu alanlar yan yana bulunur hale gelmiştir (Küçükoğul, 2017).

Şekil 2.1. Kent-Kır İlişkisi İçin Kavramsal Diyagram (Küçükoğul, 2017)

Ulaşım ağındaki gelişmelerle birlikte, yollar üzerinde küçük ölçekli kır yerleşimleri ve sanayi kümelenmeleri oluşmuştur. Sonrasında bireysel ulaşımın gelişmesi ve artan otomobil kullanımıyla, kent çeperlerinde banliyöler, komşuluk birimleri kurulmaya başlanmıştır. Zamanla bu birimler ile anakentler arası ilişkiler güçlenmiş ve kentler büyümüştür (Küçükoğul, 2017).

Ulaşım modları, sanayi, bireysel kullanımlar, zaman içinde birlikte gelişmiş ve birbirleri ile çarpan etkisi ve yukarıda bahsedilen kent kır ayrımının zorlaşmasına neden olmuşlardır. Kır bu alanlar için yatırım, işgücü, mekân anlamında bir potansiyel teşkil etmiş ve bu durum ya kırsal alanların karakteristik özelliğinin kaybolmasına ya da kırda yaşayanların işgücü olarak kentlere göç etmesiyle köylerin boşalmasına yol açmıştır (Erdem, 2012).

2.3. Kırsal Alan Sorunları

Türkiye'de kırsal alanların sorunları her ne kadar hepsinin kendine özgü karakterleri olmasına rağmen, genel olarak sorunlar birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Bu sorunları mekânsal, sosyal, ekonomik, demografik ve planlama açısından incelemek mümkündür.

2.3.1.Mekânsal Sorunlar

Mekânsal sorunların başında, geleneksel mimarinin artık tercih edilmemesi ve geleneksel mimari ile yapılan yapıların gün geçtikçe önemini yitirmeye başlaması gelmektedir. Bu durumun nedenleri (Gülümser, vd., 2016);

a) Kırda yaşayanların içinde yaşadıkları geleneksel çevreyi korumayı gerekli bir değer olarak görmemeleri,
b) Toplumsal beğeninin değişmiş olması, kerpiç, ahşap ve taştan yapılmış evlerde yaşamanın statü açısından düşük bir düzeyde kaldığının düşünülmesi,
c) Geleneksel yapım tekniklerini devam ettirecek ustaların azalması olarak sıralanabilmektedir.

Ekonominin hızla gelişmesi sonucu modern yapı malzemelerinin daha uygun fiyatlı ve ulaşılabilir hale gelmesiyle, köylerde de briket/betonarme evler yapılmaya başlanmıştır (Gülümser vd., 2016). Fakat bu durum yörenin karakterini, geleneksel tipolojisini bozarak, kültürel ve sosyal birikimin ürünleri olarak ortaya çıkan yapıların unutulmasına neden olmaktadır (Eminağaoğlu, 2014).

2.3.2. Sosyal Sorunlar

Sosyal sorunlar arasında gelenek ve göreneklerin unutulmaya yüz tutması öne çıkmaktadır. Kırsallığın geri kalmışlık göstergesi olarak düşünülmesi ve köy halkının bu ötelenmenin etkilenen kişisi olması ayrıca kente bağımlı bir hal alması da sosyal ve günlük hayatın problemleri arasında gösterilebilir. Bunların dışında ekonomik nedenlerle de ilişkili olarak günlük yaşamın tıkanması, günlük uğraşların yerini

kıraathane gibi mekanların doldurması ve bunlara da sebep olan işsizliğin artması temel sorunlar olarak sıralanabilmektedir (Küçükoğul, 2017).

2.3.3. Ekonomik Sorunlar

Türkiye geneli için istihdamın sektörler bazında yıllara göre iktisadi faaliyet kollarına bakıldığında, 2005 yılında tarımda istihdam edenler %25 iken, 2016 yılı verilerinde bu oranın %20'lere gerilediği, fark oranın inşaat ve hizmetler sektörüne kaydığı görülmektedir (TÜİK, 2018). Tarımsal faaliyetler, yeniden yapılanma, dünya ticaret örgütünün uluslararası tarım kararları ve devletin tarımsal desteklerinin azaltılması gibi küresel kararlardan negatif olarak etkilenmiş ve bu durum istihdam oranına yansımıştır. En önemli geçim kaynağı olan tarımın sektörünün desteğinin azaldığı, yerel üretimin desteklenmediği ve üretim değeri olan ancak unutulmaya yüz tutan değerlerin (ürünlerin) göz ardı edildiği bir yer haline dönüşen köyler, giderek fakirleşmeye ve yalnızlaşmaya başlamıştır (Öğdül, 2013).

2.3.4. Demografik Sorunlar

Kırsal alandan kent yönlü olarak yaşanan göç, kazanç yollarının kırsalda bitmesiyle daha da artmıştır. Bu durum, köhneleşmiş ve boş köyler oluşmasına sebep olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu nüfus verilerinin geçmiş on yılına bakıldığında 2009 yılında belde ve köy nüfusunun toplam nüfus içindeki payı %24,5 iken, 2012 yılında Büyükşehir Kanunu'nun çıkarılmasıyla bazı köylerin köy tüzel kişiliğini kaybetmesi sonucu, 2013 yılında bu oran %8,7'e kadar düştüğü görülmektedir (Tablo 2.1). 2013 yılından 2018 yılına kadar yaklaşık %2 oranında azalma devam etmekte olup, köyden kente göç durdurulamamaktadır (TÜİK, 2018).

Tablo 2.1. *Yıllara göre il/ilçe merkezleri ile belde/köylerdeki kişi sayısı ve oranları (%) (TÜİK, 2018)*

	İl ve İlçe Merkezleri		Belde ve Köyler		Toplam
	Kişi Sayısı	**Yüzde (%)**	**Kişi Sayısı**	**Yüzde (%)**	
2009	54 807 219	75,5	17 754 093	24,5	72 561 312
2010	56 222 356	76,3	17 500 632	23,7	73 722 988
2011	57 385 706	76,8	17 338 563	23,2	74 724 269
2012	58 448 431	77,3	17 178 953	22,7	75 627 384
2013	40 034 413	91,3	6 633 451	8,7	76 667 364
2014	71 286 182	91,8	6 409 722	8,2	77 695 904
2015	72 523 134	92,1	6 217 919	7,9	78 741 053
2016	73 671 748	92,3	6 143 123	7,7	79 814 871
2017	74 761 132	92,5	6 049 393	7,4	80 810 525
2018	75 666 497	92,7	6 337 385	7,3	82 0003 882

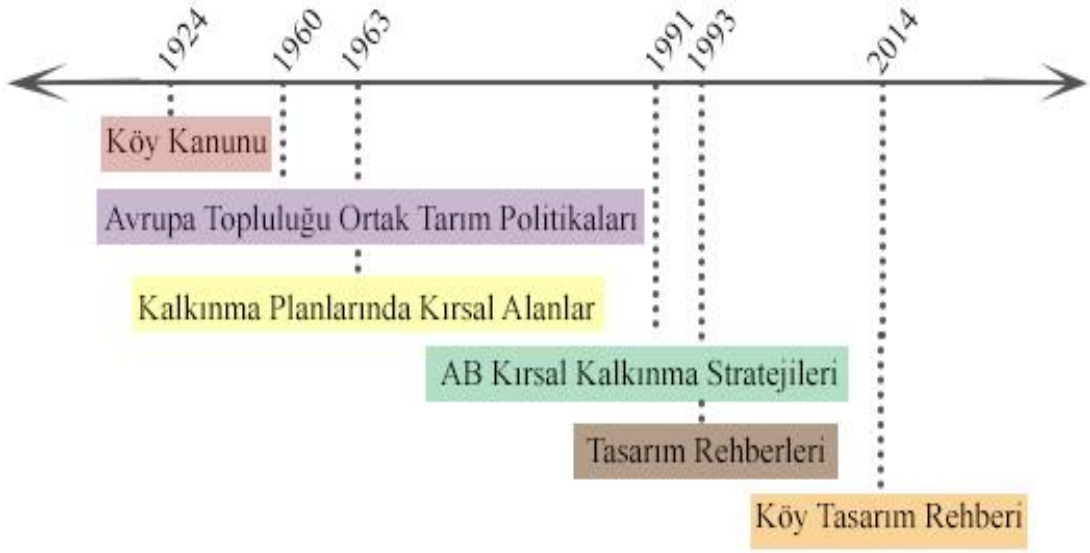
2.3.5. Planlama Sorunları

Planlama açısından bakıldığında üst ölçek planlardan alt ölçek planlara kadar kırsal özeline inen bir planlama kademelenmesinin olmaması, kır alan planlaması için önemli sorunlar teşkil etmektedir. Mevcut Köy Kanunu, Köy Yerleşme ve Plan Uygulama Yönetmeliği, Plansız Alanlar Tip İmar Yönetmeliği gibi köy hakkındaki kanun ve yönetmelikler, köyler için çözüm üretemeyen, yüzeysel planlar olmaktadır. Köyün ayrı birim olarak ihtiyaç ve gereklerine göre değerlendirilmesi zorunluluğu, planlama sistemi içinde de yenilikleri gerekli kılmaktadır. Oysaki pek çok dünya kentlerinde kırsal alanlarda üstten gelen yaklaşımların yerine, yerel dinamikleri harekete geçirmeye yönelik, katılımcı, iş birliğine ve yerelin gücünü ortaya koymaya dayalı yaklaşımlara önem verilmektedir (Öğdül, 2013).

Kırsalın planlamaya dair sorunları tam olarak çözülememişken, 2012 yılında çıkarılan Büyükşehir Kanunu ile köyler mahalle statüsüne geçmiş ve büyükşehir sınırları içerisindeki kırsal alanlara kent anlayışı yaklaşımı ile İmar Planları hazırlanmıştır.

2.4. Kırsal Alanlara Yönelik Yaklaşım ve Politikalar

Türkiye'de kırsal alanlara ilişkin çalışmalar Osmanlı İmparatorluğu döneminde başlamıştır. Cumhuriyet döneminde yenilikçi ve modern yapının köylerde de uygulanabilmesi için ideal köy modelleri oluşturulmuş, fakat bu modeller her yerde uygulanamamış, uygulananlar ise profesyonel ekipler dışında fark edilemeyecek biçimde günümüze ulaşmıştır (Küçükoğul, 2017).

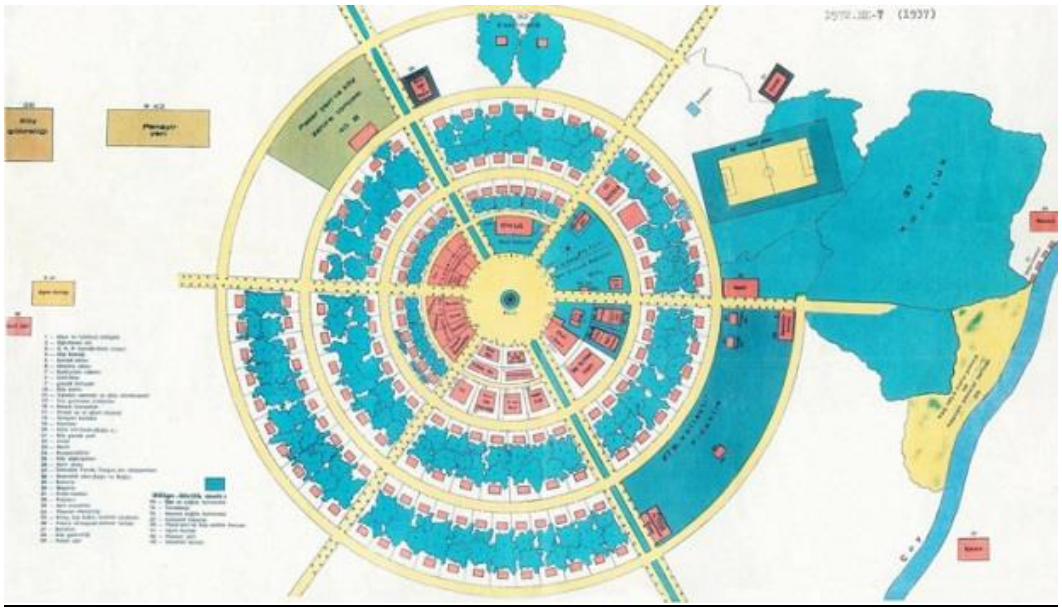

Şekil 2.2. Kırsal alanlara ilişkin politikalar ve uygulama araçları kronolojik özeti

2.4.1. Planlı Dönem Öncesi Cumhuriyet Dönemde Kırsal Alana İlişkin Yaklaşım ve Politikalar

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren kırsal alanların mekânsal gelişmesine yönelik bir takım yasal çerçeveler oluşturulmuştur. 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu atılan adımların ilklerinden olması ve halen fazla değiştirilmeden uygulanan bir kanun olması sebebiyle önem taşımaktadır. Cumhuriyetin ilanından hemen sonra çıkarılan bu kanunla, tüm köylerin örnek köy standartlarına ulaşması, kırsal kalkınmanın kanuni altyapısının hazırlanması, dağınık ve ulaşılması zor köy mekân kurgusu yerine merkezilik ve bir aradalığın artırılması amaçlanmaktadır (Küçükoğul, 2017). Kanunda, köy meydanı açmak, meydandan geçen yol yapmak, köy kahvesi, konuk odası, mescit, derelerin üstüne köprü yapmak, bazı belirtilen mevkilere ağaç dikmek

gibi konulara atıf yapılmıştır (Eminağaoğlu ve Çevik, 2007). Uygulaması köylünün isteğine bağlı olan 14. maddede, odalar ile ahırları ayırmak, evi boyamak, yolları kaldırımlarla döşemek, köyde çamaşırhane, hamam, alış-veriş alanları yapmak gibi maddeler bulunmaktadır. Bu şekilde köyün mekânsal durumunu ortaya çıkarmaktadır. Türkiye'de kanunun kabul edildiği dönem şartları dikkate alındığında modern köyler oluşturma çabasının olduğu görülmektedir (Çetin, 1999).

Şekil 2.3. İdeal Cumhuriyet Köyü Planı (Çetin, 1999)

2.4.2. Planlı Dönemde Kırsal Alana Yönelik Politikalar

1960 Yılında Avrupa Topluluğu kurulduğu sıralarda tarım sektöründe verim düşüklüğü ve üretim eksikliğinin önüne geçmek için ortak tarım politikalarını üretilme çalışmalarına başlanmıştır (Küçükoğul, 2017). 1963 yılında Türkiye planlı bir döneme geçmiş ve ülke kalkınma planları hazırlanmaya başlamıştır. Bu planlarda kırsal alanlara ilişkin stratejiler geliştirilmiştir.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1963-1967), kırsal alanlara ilişkin sorunların yalnızca tarıma bağlı iktisadi stratejiler ile çözülebileceği vurgulanmıştır (Kayıkçı, 2015).

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968-1972), kırsal alanlarda yaşayanların kalkınması ve ekonomik faaliyetlerden pay alması için tarımda çalışan nüfusun tarım dışı sektörlere aktarılması amaçlanmış, Toprak ve Tarım Reformu Ön Tedbirler Kanunu bu dönemde kabul edilmiştir. Ayrıca kırsala yönelik alt yapı faaliyetlerinin yol, su, elektrik gibi kamusal hizmetlerin dağılımının yurt içinde tüm köylerde dengeli dağılması gerektiği üzerinde durulmuştur (Erdem, 2012; Küçükoğul, 2017).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1973-1978), kırsal yerleşimlerdeki düzenini geliştirmek ve götürülen hizmet maliyetini azaltmak amacıyla "Merkez köy yaklaşımı" önerilmektedir. Merkez köy yaklaşımı, köy kümeleri arasında gelişme potansiyel gösteren yerleşmeye götürülecek hizmetlerin üretilmesi ve çevresindeki yerleşmelerin bundan yararlanmasını içermektedir (Geray, 1975).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1979-1983), toprak reformu, kooperatifleşme ve köykentler aracılığıyla kırsal kalkınmanın etkili bir biçimde gerçekleştirilebileceği üzerinde durulmuştur. Köy ile kent arasında yeni bir ölçek olarak planlanan köykentler, kalkınma planının sosyo-ekonomik kararlarının, mekâna uygulama aracı olarak önerilmiştir. Planlamaya, kalkınmada öncelikli yöreler kavramı getirilerek, geri kalmış yörelerin gelişiminin bölge gelişme anlayışıyla ele alınması ve geniş kapsamlı projeler hazırlanması amaçlanmıştır (DPT, 1979; Çelik, 2005).

Köykent yaklaşımı gelişme potansiyelleri çerçevesinde yerleşimler arasında iş bölümüne dayanan, kır ile kenti kalkınma için bütünleştirmeye yönelik yeniden yapılanma ve mekânsal düzenleme modelidir. Ekonomik kalkınmanın köyden değil yöre halkından başlaması ilkesine dayanan köy-kent projesinde hizmetlerin toplandığı bir merkez olmaktan başka üretimlerin sanayiye dönüştürüldüğü, istihdamı artıran yatırımların gerçekleştirildiği, kentteki hizmetlerin sunulduğu merkezler olma yaklaşımını benimsemektedir (Eminağaoğlu ve Çevik, 2007).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1984-1989), köylünün yaşam kalitesinin yükseltilmesi için kırsal alana sosyal ve ekonomik hizmetlerin götürülmesi amaçlanmış ve bunun için merkez köyler araç olarak kullanılması planlanmıştır (DPT, 1985; Çelik, 2005).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1990-1994), ilk defa kırsal alan planlamasından bahsedilmektedir. Kırsal alanda istihdamın arttırılması, ekonomik gelirin çeşitlendirilmesi, kırsal alanda yaşayan yöre halkının eğitim ve kültür seviyelerinin artırılması gibi hedefler belirlenmiştir (Kayıkçı, 2005).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1996-2000), köy ve yöre halkına yönelik ayrıntılı bir düzenlemeyi içermemektedir (Kayıkçı, 2005).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2001-2005), kırsal kalkınma kavramı, ilk kez bu planda doğrudan yer almıştır. Planın bölgesel gelişme hedef ve stratejileri, bölgelerarası dengesizliklerin en aza indirilmesi, geri kalmış alanlarda yaşayan yöre halkının yaşam kalitesinin artırılması, Avrupa Birliği politikalarına uyum sağlanması, bölge planlamasına önem verilmesi şeklindedir. Planda kırsala ilişkin, yöre halkının gelirinin ve refah seviyesinin artırılması, katılımcılığın ve etkili örgütlenmenin desteklenmesi ana hedefler olmuştur (Çelik, 2005; Erdem, 2012).

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) ve Onuncu Kalkınma Planı'nda (2014-2018), kırsal kalkınma yaklaşımlarında özellikle Avrupa Birliği'ne (AB) uyum süreci kapsamında Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi hazırlanması yönelik çeşitli politikalar geliştirilmiştir (DPT, 2006; KB, 2013).

Avrupa Birliği (AB) uyum süreci kapsamında, Dokuzunca Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda kırsal kalkınma "kırsal alanlarda yaşayanların, insanca yaşam koşullarına erişim olanaklarının artması, gelir dağılımında eşitliğin sağlanması, yöre halkının gelirlerinin artması, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylaştırılması, doğal kaynakların korunup kullanma dengesinin gözetilmesi" olarak tanımlanmıştır (Erdem, 2012).

1991 Yılında AB farklı kalkınma stratejileri üretmekte ve tarım destekleri vermeye başlamıştır. Bu kapsamda çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, mimarinin ve geleneksel yapıların rehabilitasyonu, kırsal turizm gibi konuları da kapsayan LEADER *(*Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale), IPARD (Instrument for PRe-Accesion for Rural Development), SAPARD (Special Accession Programe of Agriculture and Rural Development) gibi projeler geliştirilmiştir.

İngiltere kırsal komisyonu 1993 yılında imar planlarına ek olması düşüncesiyle köyü bütün olarak ele alıp, karakterini korumak değişimi ve gelişimi kontrol edebilmek amacıyla bir bildiri yayınlamış, daha sonra tüm kırsal alanlar için hazırlanmasına karar verilir (Küçükoğul, 2017).

On Birinci Kalkınma Planı'nda (2019-2023) ise, sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesinin ve yöre halkının istihdamının artırılması, refah seviyesinin iyileştirilmesi, yoksullukla mücadele ile kırsal toplumun adaletli gelir imkânlarına kavuşturularak yaşam kalitesinin artırılması ve yöre halkının kırsalda tutundurulması yönelik politikalar geliştirilmiştir (SBB, 2019).

Ulusal kalkınma stratejileri, beş yıllık kalkınma planları ve AB ye uyum sürecine ilişkin sonuçlar incelendiğinde, Türkiye'de kırsal alanlarda sadece tarıma öncelik vermenin ve köye hizmet götürmenin yanında, kültürel miras, estetik değerler, sosyal ve kültürel yapı, ekolojik kaliteler ile yerel kimlik üzerine kararlar içeren anlayışa geçilmesi oldukça önemlidir. İngiltere'de kırsal alanlar üzerine çalışmalar yapan Kırsal Konsey, bu konuda köyler için ayrı ayrı tasarım rehberleri üreterek köyün kimliğini ortaya koyarak, planlama için bir altlık oluşmasını sağlamıştır. Türkiye'de ise bu amaçla hazırlanabilecek tasarım rehberleri, 3194 sayılı İmar Kanunu'na 2013 yılında eklenen yeni bir madde ile köy tasarım rehberleri mevzuata girmiştir. Eklenen 8/ğ maddesi şu şekildedir:'…yerleşme yapılaşma özellikleri, mimari doku ve karakteri, gelişme düzey ve potansiyeli açısından önem arz eden köylerde bu özellikleri korumak, geliştirmek ve yaşatmak amacıyla muhtarlık katılımı ile ilgili idarelerce köy tasarım rehberi hazırlanabilir. Köy tasarım rehberleri ilgili idare meclisi kararı ile onaylanır ve uygulanır (İmar Kanunu, 2013).

2.4.2.1. Köy tasarım rehberi yaklaşımı

Türkiye'de kırsal yerleşmeler tarım, hayvancılık gibi ekonomi alanlarında üretim merkezi konumunda olmalarının yanında, son dönemlerde bozulmamış doğası ve yöresel karakteri barındıran yapılaşması ile turizm sektöründe gündeme gelmeye başlamışlardır. Kentlerde, kötü bir tecrübe olarak edinilen yapılaşma süreci ile aynı

kaderi yaşamamak için kırlardaki yapılaşmaların olumlu yönlerinden yararlanmak gerekmektedir.

Köy tasarım rehberi, köyün mekânsal karakterini yansıtan ve nasıl korunacağına yönelik tavsiyelerde bulunan bir rehberdir. İmar planları gibi kesin yaptırımlar, imar yönetmeliği gibi her yere uygulanabilecek kararlar içermez. Daha çok alanın karakterine dair öneri ve tavsiyelerde bulunur. Bu öneriler köyün kendine özgü özelliklerinin analizinden yola çıkarak, yöre halkının da katılımıyla geliştirilir. Rehberler gelişmiş ülkelerde, yerel yönetimler tarafından köy karakterini korumakta kullanılan en yaygın araçlardandır (Öğdül vd., 2015).

Köy tasarım rehberi, yerel yapılaşmanın ölçütlerini veren tasarım politikası aracı olarak Almanya, Amerika, İngiltere gibi birçok Avrupa ülkesinde kullanılmakta olup, bu ülkelerde rehberlerinin yasal ve kurumsal bir dayanağı vardır (Eminağaoğlu ve Çevik, 2007).

Kırsal alan planlamasının alt ölçeği sayılabilen köy tasarım rehberlerinin oluşması özellikle İngiltere'de 1990'larda yerel ölçeğin öne çıkması, kırda farklılık ve özgünlük arayışının yaygınlaşması sonucu bir düzenleme aracı olarak ortaya çıkmasına dayanmaktadır. Bu düzenleme aracı, İngiltere'de Köy Tasarım Raporu, (Village Design Statement), İrlanda'da Köy Tasarım Rehberi (Rural Design Guide) ve son dönemde Köy Tasarım Raporu (Village Design Statement) ismiyle kullanılmaktadır (Eminağaoğlu, 2004; Eminağaoğlu ve Çevik, 2007).

1993 Yılında İngiltere'de ilk olarak kırsal komisyon (Countryside Commission) tarafından önerilen köy tasarım rehberi (Village Design Statement) konsepti ile köylerin kimliğini korumak için köy karakterlerini tanımlamak üzere planlara ek, yönlendirici bir rapor oluşturmak amaçlanmaktadır. Oluşturulan konsepti test etmek için seçilen dört pilot köyün sonucunda, kırsal komisyon rehberlerinin başarılı ve faydalı olabileceği bulgularına varmıştır. Bunun üzerine çalışmanın ülke çapında uygulanabilmesi için tanımları, önerileri ve süreci kapsayan yol gösterici bir kitapçık yayınlanmıştır. Böylece yöre halkının da bizzat kendi yaşam alanları için karar verme şansları doğmuştur. İngiltere'de hazırlanan bu rehber çalışmalarında genellikle köyün

kaybolan karakterini ortaya çıkartmak veya var olanı korumak, fiziksel çevrenin ve yapıları korumak ve halkta köyleri için bir yer duygusu uyandırmak ve karar alma süreçlerinde katılım sağlamak öncelikli hedefler olmuştur. Hazırlanan rehberlerin pratikte işleyişi de görüldükten sonra Köy tasarım rehberleri tüm ülke çapında yayılmıştır. İlk konsept ilanından 10 yıl geçmeden 400'e yakın köy tasarım rehberi oluşturulmuş ve 250'den fazlası planlama eki olarak kabul edilmiştir (KUZKA, 2015; Owen,2002).

İngiltere'deki başarılı örneklerden sonra İrlanda, 2000 yılında köy tasarım rehberleri üretme kararı almıştır. İrlanda'daki işleyişin daha farklı işlediği görülmüştür (KUZKA, 2015; Owen,2011). İngiltere'de köylerin çoğunun koruma alanı olarak ilan edilmesi, bu alanların sıklıkla ziyaret edilen yerler olması, güçlü bir kır edebiyatının ve kültürünün varlığı ve köy konutlarının yüksek fiyatları, bu ülkede kırların diğer birçok ülkeye göre daha değerli olduğunu göstermektedir. İrlanda'da ise köylerin gelişimi daha farklı olmuştur. Kırdaki yerleşimler daha geç oluşmuş, daha dağınık yerleşmiş, çeşitli kültürlerinde etkisi altında gelişmiştir. Son yıllarda ise tarımda tarımın öneminin azalması ile kırlar kentlere bağımlı hale gelmeye başlamıştır. Bu yapısal özelliklerin farklılıkların yanında İrlanda'da, ortak karar alma süreçleri de çok gelişmiş değildir. Birçok köyde yöre halkı ekonomik ve sosyal süreçlerde katılım sağlasa da planlama ve tasarım konularında yeterli katılım sağlanamamıştır. İngiltere'den farklı olarak İrlanda'da rehberleri daha çok uzmanlar ve yerel yönetimler hazırlamıştır (KUZKA, 2015). Rehberle ile planlama hiyerarşisi arasında ilişki İrlanda'da çok belirgin olmasa da yapı izinlerinde rehberlere bakıldığı, rehberlere dayanılarak bazı küçük çaplı projelerin geliştirildiği görülmektedir (KUZKA, 2015).

Genel olarak köy tasarım rehberleri için ortak özellikler şunlardır;

a) Köy halkı ile ortaklaşa hazırlanıp, yerel yönetimler tarafından desteklenmekte,
b) Planlama sisteminin bir parçası olması, plan eki niteliğinde ya da olması beklenmekte,
c) Rehberin nasıl hazırlanacağı, ölçütlerinin neler olacağı ve içeriğinin uzmanlar tarafından hazırlanması sayılabilmektedir.

3.MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Materyal

Çalışma alanı olarak Kastamonu ili İnebolu ilçesine bağlı Gemiciler Köyü seçilmiştir. Çalışmanın materyalini konuyla ilgili makale, tez ve ilgili literatür kaynakları ile Kastamonu İl Özel İdaresi, İnebolu İlçe Özel İdaresi, Kastamonu Üniversitesi, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, Türkiye İstatistik Kurumu gibi çeşitli kurum ve kuruluşlardan elde edilen rapor, harita, sayısal veriler ile sahada elde edilen sözlü ve yazılı kaynaklarla alanda uygulanan anketler oluşturmaktadır.

3.1.1. Coğrafi konum

Gemiciler Köyü Kastamonu ilinin kuzeyinde olup Karadeniz'in kıyısında bulunan İnebolu ilçesine bağlı, ilçenin doğusunda yer alan bir köydür. Karadeniz kıyısı ve Gemiciler Çayı doğrultusunda, dağların denize bakan yamaçlarında kurulmuş bir yerleşim yeri olup, büyük bir çoğunluğunu ormanlık alan kaplamaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Gemiciler Köyü'nün konumu

3.1.2. Tarihsel gelişim

Kastamonu, merkez ilçe de dahil olmak üzere toplam 20 ilçeye sahip bir yerleşim yeridir. Bu 20 ilçe arasından İnebolu'nun tarihi açıdan önemi büyüktür. İlçe Lidyalılar döneminde Sinop'a bağlı olarak kurulmuştur. İlk isim olarak "her yere hâkim bir kale" anlamında "Abunoteichos" adını almıştır. II. yüzyılda Roma İmparatorluğu döneminde ise "İonopolis" adı verilmiş ve Selçuklular döneminde şimdiki adını almıştır. Önemli bir ticaret merkezi olmasından dolayı İnebolu ve İnebolu Limanı, Kurtuluş Savaşı'nda stratejik olarak önemli bir rol oynamıştır. Kurtuluş Savaşı'na katılmak için Ankara'ya gitmek isteyenler, teknelerle İnebolu Limanına gelmiş ve buradan İnebolu'ya geçmiştir. İstanbul ve Rusya'dan gelen savaş malzemelerinin Anadolu'ya giriş noktası da İnebolu Limanı olmuştur. İnebolu kayıkçılarının gayret ve başarıları 9 Nisan 1924 tarihi TBMM kararıyla Beyaz Şeritli İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmiştir.23 Ağustos 1925'te Atatürk Kastamonu'ya gelmiş ve buradan İnebolu'ya geçmiştir. 27 Ağustos 1925'te İnebolu Türk Ocağı'nda Şapka Nutkunu söylemiştir (URL-1).

3.1.3. Ulaşım ve teknik altyapı

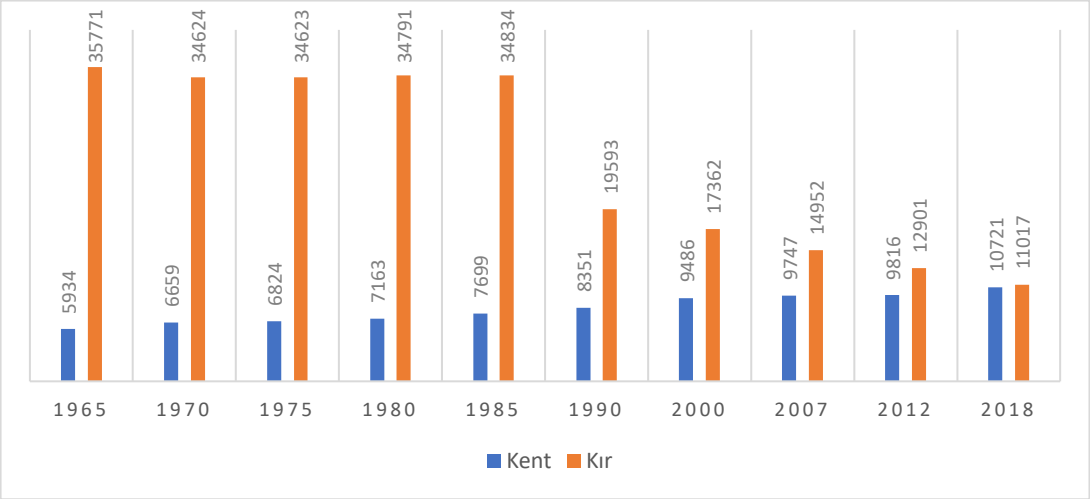
Küre Dağlarının Karadeniz'in hemen kıyısından itibaren yükselerek denize paralel bir şekilde doğu-batı yönünde uzanması Anadolu'nun iç kesimlerinden Karadeniz'e doğru olan karayolu ulaşımını zorlaştırmaktadır (KUZKA, 2015). Fakat yapımı devam eden Ilgaz Dağı Tüneli ve İnebolu Limanı Özelleştirme Projesi, Ilgaz Dağı Tüneli ile bütüncül olarak düşünülen Kastamonu-İnebolu yolunu genişletme ve iyileştirme çalışmaları ilçeye olan ulaşımın iyileşmesini sağlamıştır.

İnebolu ilçe merkezinin Kastamonu'ya olan uzaklığı 92 km'dir. Kastamonu il merkezinden Gemiciler Köyü'ne İnebolu üzerinden (160 km) ve Abana ilçesi üzerinden (113 km) olmak üzere iki farklı güzergah üzerinden ulaşmak mümkündür.

3.1.4. Nüfus

İnebolu'da 10 mahalle ve 81 adet köy bulunmaktadır. İnebolu'nun hem kıyıda hem de dağlar arasında olmasından dolayı köyler dağınık ve sayıca fazladır. Bu durum kent

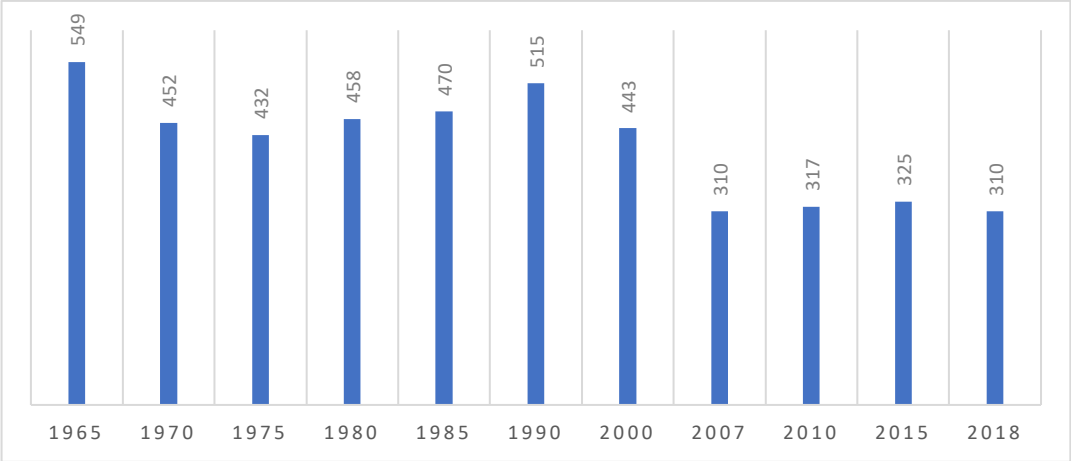
ve kır nüfusu dağılımını da etkilemiştir (İnebolu ilçe analizi, 2013). İnebolu 2018 yılı kentsel nüfus 10 721 olup, toplam nüfusa oranı 49,3'tür. Yine kırsal nüfus ise 11 017 olup, toplam nüfusa oranı 50,7'dir (Şekil 3.2) (TÜİK 2018).

Şekil 3.2. İnebolu ilçe nüfusunun yıllara ve kentsel-kırsal ayrımına göre değişimi (TÜİK, 2018)

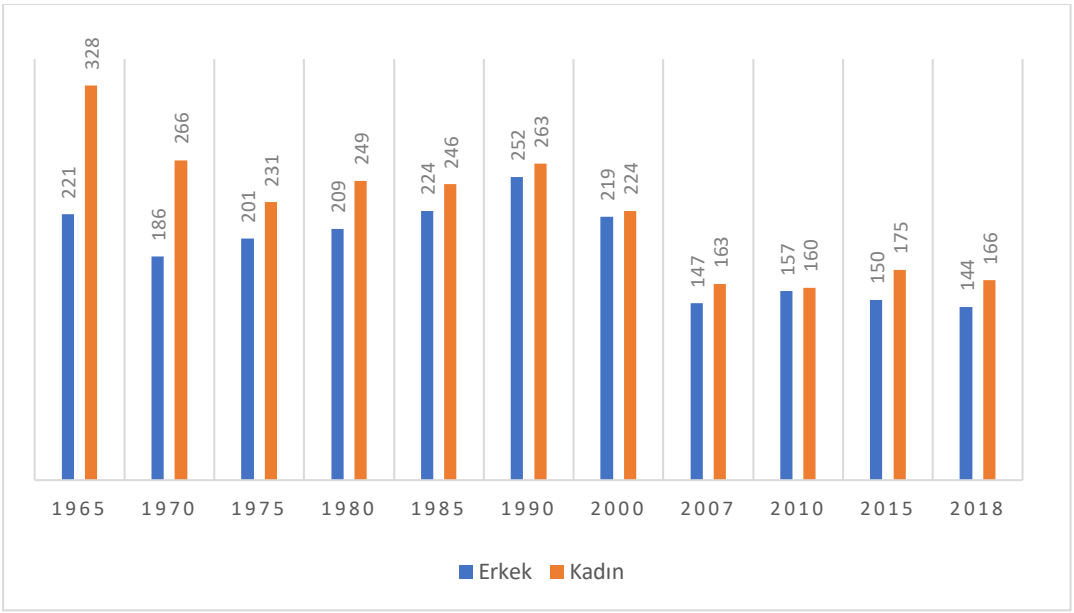
Gemiciler Köyü'nün 2018 yılı nüfusu 310 kişidir. Bu özellikle yaz dönemlerinde köy ziyaretleri, ikincil konut kullanımı gibi nedenlerden dolayı mevsimsel farklılık göstermektedir. Yaz nüfusundaki artışı hemen yakınında bulunan iki önemli ilçe ve turizm potansiyelinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Köyün nüfus değişimi grafiğine (Şekil 3.3) bakıldığında günümüze kadar nüfusun azaldığı görülmektedir. Son 50 yılda genel nüfus sayımı ve adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre köy nüfusunun %44 oranında azaldığı söylenebilir. Köyün nüfus değişimi incelendiğinde ilk olarak 1965 yılında azalma eğiliminin başladığı ve sonrasındaki 1975 yılından itibaren artış gösteren nüfus gelişiminin, 1990 yılında ikinci bir kırılma yaşayarak tekrar azalmaya başladığı ve 2007 yılında günümüze kadar azalarak ilerlediği söylenebilir.

Şekil 3.3. Gemiciler köyü toplam nüfusun yıllara göre değişimi (TÜİK, 2018)

Köyün kadın ve erkek nüfus değişim grafiğine (Şekil 3.4) bakıldığında son 50 yılda kadın nüfusunun erkek nüfusundan fazla olduğu görülmektedir. 1965 yılından itibaren aradaki fark giderek azalma eğilimine girdiği görülmektedir.

Şekil 3.4. Gemiciler Köyü kadın ve erkek nüfusun yıllara göre değişimi (TÜİK, 2018)

3.1.4. Doğal Çevre İlişkisi

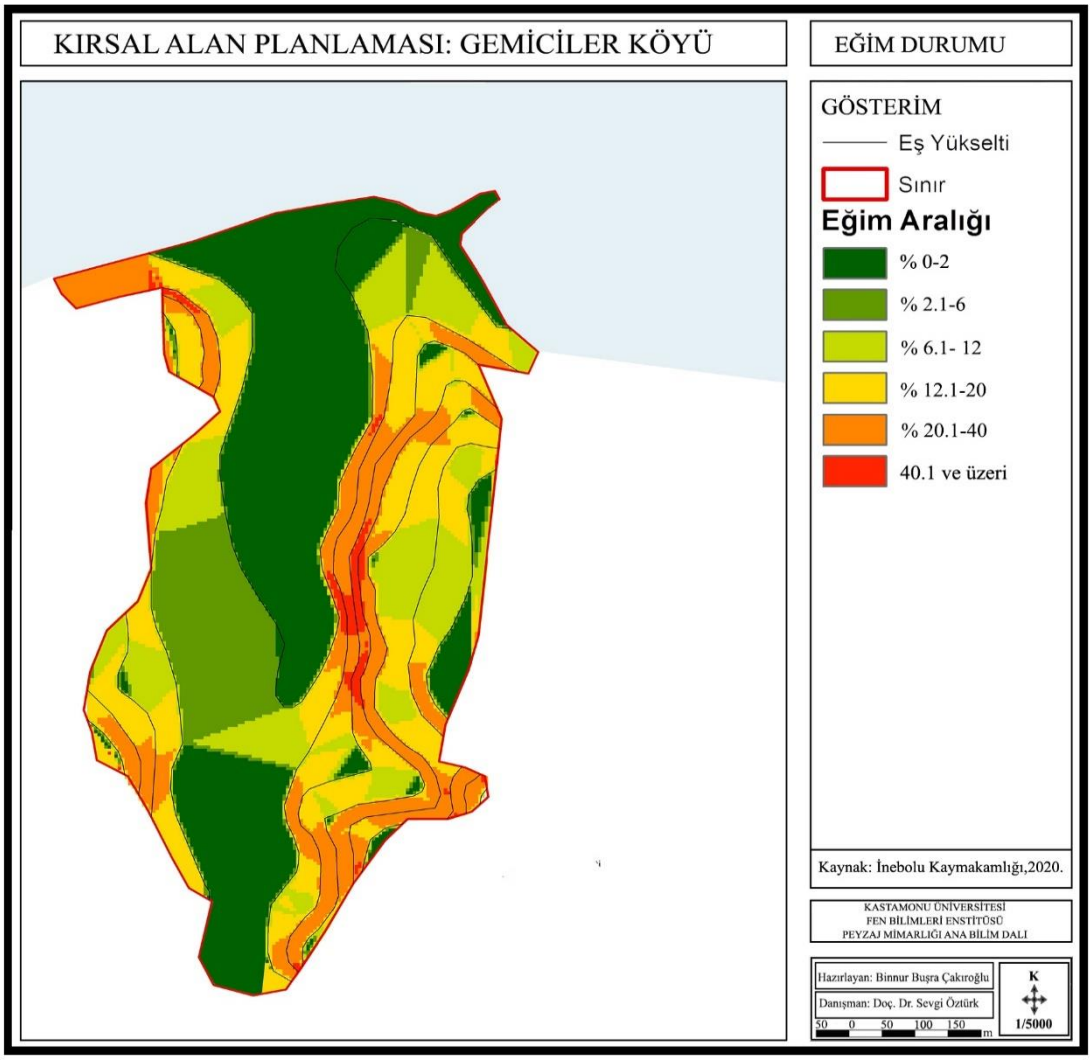
Kırsal alanlar, içinde bulunduğu coğrafyanın sunduğu imkanlar ile insan ihtiyaçlarının kesiştiği alanlarda konumlanmaktadır. Alanın yer seçiminde arazinin topografyası, eğimi, bakı, sel taşkınlarına maruz kalıp kalmaması ve suyun varlığı gibi faktörler

etkili olmaktadır. Bu bakımdan kırsal alanlar genellikle tarım yapılabilecek arazilere, su ve orman kaynaklarının yakınında yer seçtiği görülmüştür.

Doğal çevre özellikleri kapsamında, eğim ve bakı durumu yapılmıştır.

3.1.4.1. Eğim durumu

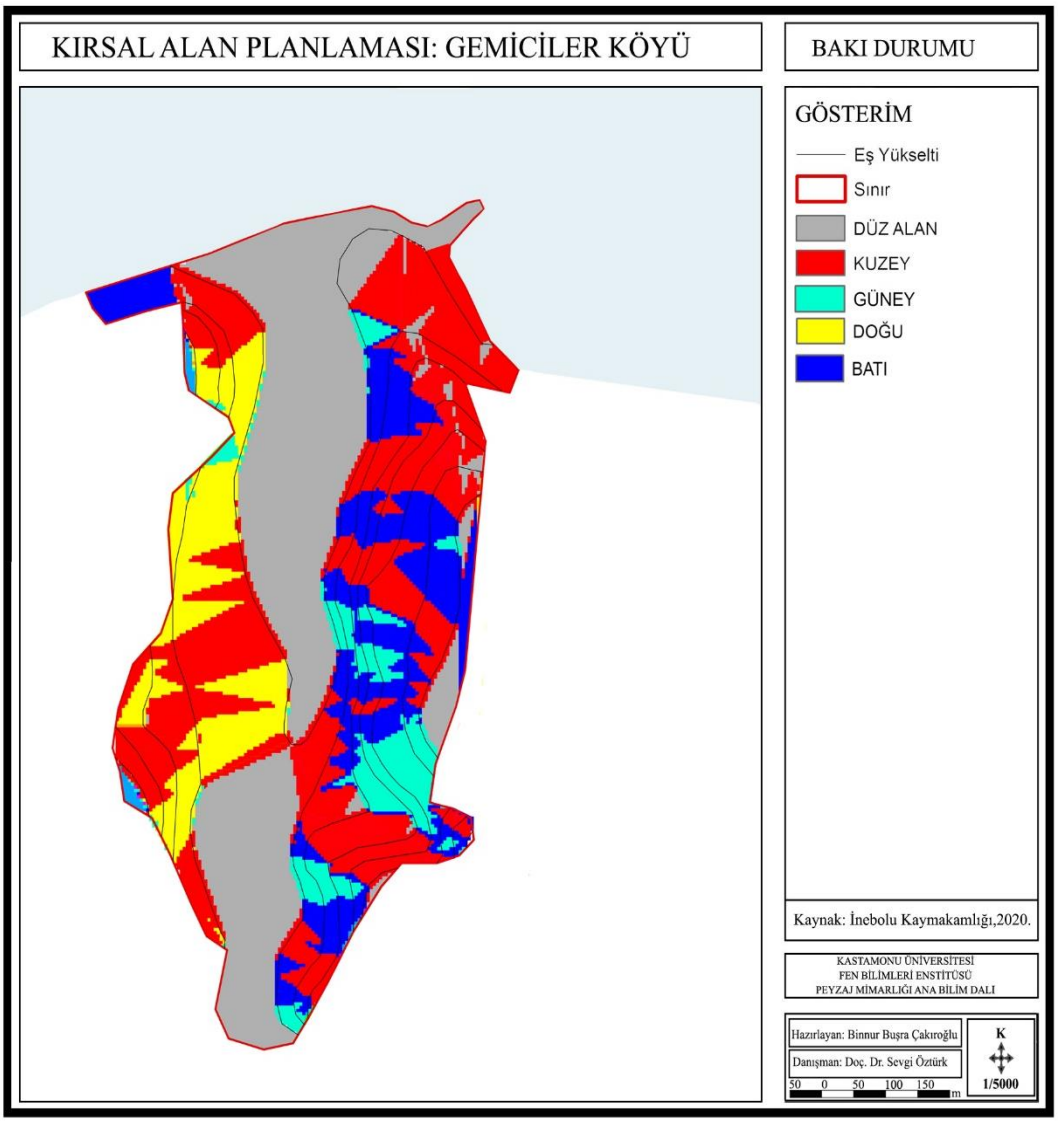
Gemiciler Köyü'nün, 1/5000 ölçekli eğim haritası ArcGIS 10.6.1. programı ile modellenmiştir. Haritada düz ve düze yakın (%0-2), hafif eğimli (%2.1-6), orta eğimli (%6.1-12), dik (%12.1-20), çok dik (%12.1-40) ve sarp (%40 ve üzeri), sınıfları bulunmaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5. Gemiciler Köyü eğim durumu (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

3.1.4.2. Bakı durumu

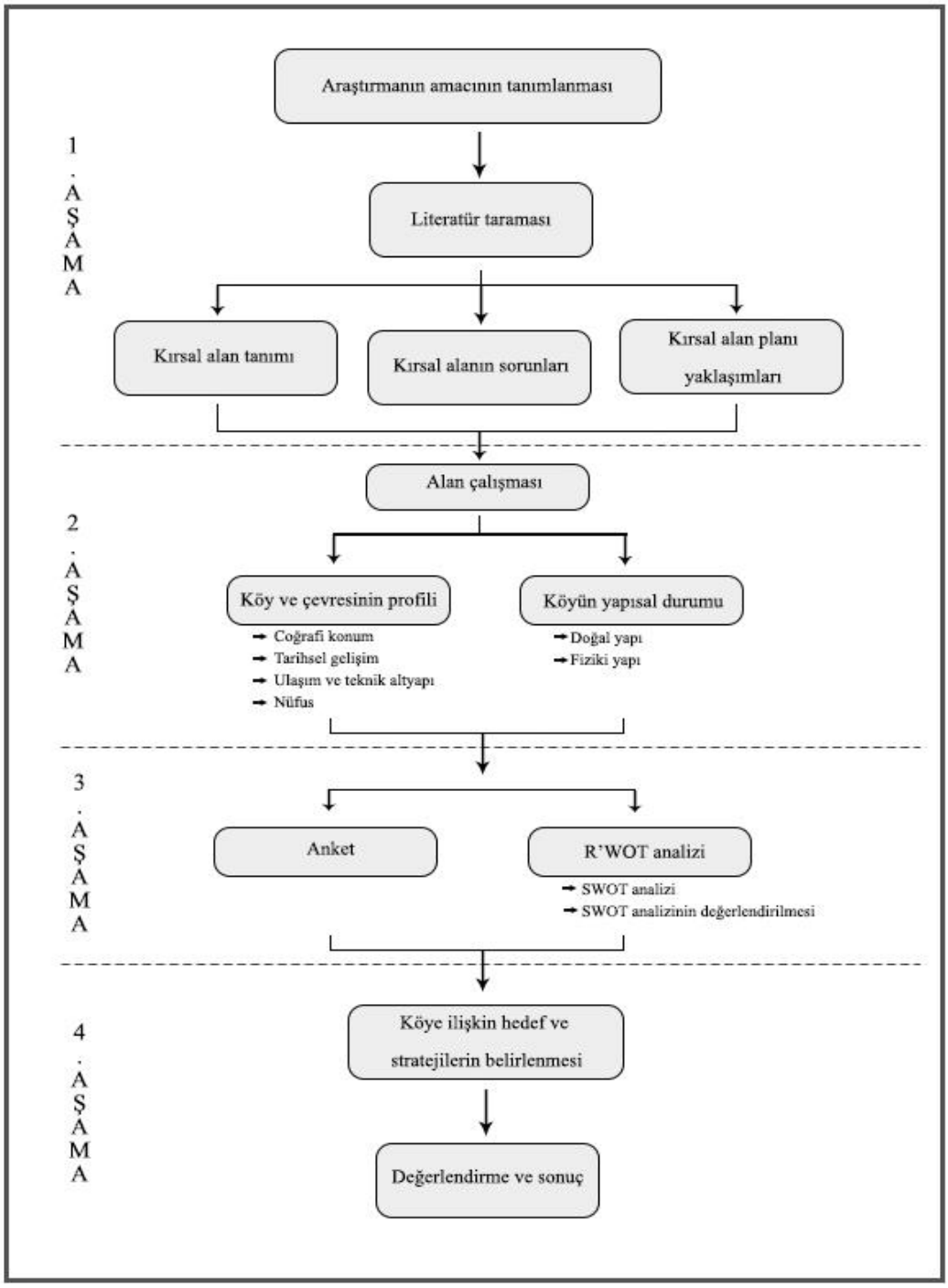
Gemiciler Köyü'nün, 1/5000 ölçekli bakı haritası ArcGIS 10.6.1. programı ile modellenmiştir. Haritada gölgeli bakırlar kuzey ve doğu ile güneşli bakılar güney ve batı sınıfları bulunmaktadır (Şekil 3.6).

Şekil 3.6. Gemiciler Köyü bakı durumu (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

3.2. Yöntem

Çalışma alanı olarak seçilen Gemiciler Köyü için mekânsal, sosyal ve ekonomik alanlarda tespitlerde bulunup, öneriler geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma dört aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir

Şekil 3.7. Çalışmanın akış şeması

Birinci aşamada çalışmanın amacı ve kapsamının belirlenmesinin ardından gerekli araştırmalar yapılmış ve literatür taraması ile mevcut yapılmış çalışmalar incelenerek kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

İkinci aşamada çalışma alanına ilişkin arşiv kayıtları, köy hakkındaki yazılı ve sözlü kaynaklar incelenmiş, kamu kurumlarından gerekli veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler ışığında köy ve çevresine ait konum, tarihsel gelişim, ulaşım ve teknik altyapı, nüfus ve doğal çevreye ilişkin mevcut durum ile yerleşme özelliklerine dair analiz paftaları ortaya konmuştur.

Üçüncü aşamada, yöre halkı ile yüz yüze anketler yapılmıştır. Anket çalışması üç bölümden oluşmakta olup, toplamda 42 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde kullanıcılara yönelik 11 soru yer almaktadır. İkinci bölümde çalışma alanına ilişkin 20 soru yer alırken, üçüncü bölümde kullanıcıların köye ilişkin beklentilerinin belirlenmesine dair 11 soru bulunmaktadır (Ek 1).

Anket çalışması 18-22 Aralık 2019 tarihleri arasında köyde bulunan kullanıcılar ile yüz yüze yapılmıştır. Köyde ikametgâhı bulunan kişi sayısı 310'dur. Bu kişi sayısından yola çıkarak %10 güven düzeyine göre anket sayısı Özdamar'ın (2003) $n=(Z^2NPQ) / (ND^2 + Z^2PQ)$ anket formülü ile 73 kişi olarak belirlenmiştir.

n= Örneklem Büyüklüğü

Z=Güvenlik Katsayısı (güvenlik %96 olduğundan bu değer 1,96 alınmıştır.)

N=Nüfus büyüklüğü (TÜİK verilerine göre Gemiciler Köyü 2018 yılı nüfusu 310 kişidir.)

P= Standart Sapma (%50 olarak alınmıştır.)

Q= 1-P

D= Hata Payı (%10 olarak alınmıştır.)

Çalışma kapsamında, toplamda 78 kişi ile anket yapılmıştır. Yapılan anket çalışması SPSS Statistics 20 programı yardımıyla sıklık, yüzde, standart sapma, ortalama

değerler ve T-Testi ile değerlendirilmiş olup, tablo ve grafiklerin oluşturulması sağlanmıştır.

Köye dair güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditleri ortaya koyabilmek kırsal alan planlamasının önceliklerini belirleyebilmek ve öncelikli önerileri kısa ve uzun vadede ortaya koyabilmek adına SWOT faktörleri belirlenmiş olup (Tablo 3.1) "SWOT Bilgi Formu" hazırlanmıştır (Ek 2).

SWOT analizi; stratejik bir plan geliştirilmesi aşamasında, sorun belirlenmesinde ve bu sorunların çözümü aşamalarında, nicel verilerin yetersiz olup, bilgilerin daha çok kişilerin belleklerinde olduğu durumların analizinde kullanılmaktadır (Güngör ve Aslan, 2004).

Tablo 3.1. *Gemiciler köyüne ait SWOT faktörleri*

SWOT Grupları	SWOT Faktörleri
Güçlü Yönler	Köyü kapsayan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının onaylanmış olması
	Alana yönelik bir İmar Planının bulunmaması
	Ulaşım altyapısının gelişmiş olması
	Köy halkının aidiyet duygusunun gelişmiş olması
	Gelenek ve göreneklerin devam ediyor olması
Zayıf Yönler	Kamu kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği
	Kamusal hizmetler ve altyapı eksikliği (Kanalizasyon sisteminin bulunmaması)
	Nitelikli eleman yetersizliği
	Tarımsal üretimin yetersiz olması
	Turizmin gelişiminin önemsenmemesi; tanıtım eksikliği
	Sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince kullanılamaması
	Geleneksel mimarinin bozulmuş olması
	Yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uymayıp, görüntü kirliliği oluşturması
	Köy halkının çoğunun köydeki yaşam kalitesinden memnun olmaması
Fırsatlar	Yerel önderlerin varlığı (Büyükşehirlerde yaşayan, eğitim seviyesi ve ekonomik durumu yüksek, kırsal kalkınma çalışmalarına katkı sağlayabilecek kişiler)
	Turizm potansiyelinin olması
	İnebolu, Abana gibi yaz turizm merkezlerine yakın olması
	Günübirlik de olsa potansiyel bir ziyaretçi kitlesine sahip olması
	Hayvansal ve tarımsal ürün potansiyelinin bulunması (Balıkçılık, arıcılık gibi hayvansal ürünler ile patates, kivi gibi tarımsal ürün potansiyeli)
Tehditler	Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı (Kanalizasyonun dereye karışması sonucu su kaynaklarının kirlenmesi)
	Genç nüfusun göç etmesi ve nüfusun yaşlanması
	Köy giden yolların engebeli bir arazi üzerinde olmasından dolayı heyelan riski taşıması
	Arazinin engebeli ve dağlık olmasından dolayı kış şartlarında ulaşımın zorlaşması
	Su kaynaklarının kirlenmesi
	Köyün kent merkezine ve komşu illere uzak olması

SWOT faktörlerinin belirlenmesi içsel ve dışsal bir çözümlemeyi gerekli kılmaktadır. İçsel ortamın kırsalın üstün özellikleri ve zayıflıklarını incelerken, dışsal ortam

fırsatları ve tehditleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Güçlü yönler belirlenen hedeflere ulaşılmasına yardımcı olacak belirli olanakları, zayıf yönler ise belirli amaç ve hedeflere ulaşmayı engelleyen faktörleri oluşturmaktadır. Fırsatlar, gelecek için avantajlı koşulları hazırlayan dışsal ortamdaki özellikler olup, tehditler ise dışsal ortamda bulunan ve alan için sorun teşkil eden faktörlerdir (Öztürk, 2011). Çalışmada SWOT faktörleri, odak grup görüşmeleri ve uygulanan anket çalışması neticesinde ortaya konmuştur

SWOT analizi, doğru bir şekilde kullanıldığında stratejilerin belirlenmesinde doğru bir araçtır. Fakat SWOT çözümlemelerinde üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler gruplarının her birindeki faktörler sıralanmakta, ancak bu grupların öncelik sıralaması ortaya konamamaktadır (Öztürk,2015; Yılmaz, 2007). Bu yüzden çalışmada birden fazla çok ölçütlü karar verme analizinin bir arada kullanılmasını sağlayan R'WOT analizi kullanılmıştır.

R'WOT analizi; SWOT çözümlemelerinin faydalanılabilirliğini, uygulanabilirliğini, etkinliğini ve yeteneğini iyileştirmek adına Yılmaz (2006) tarafından birden fazla çok ölçütlü karar verme tekniğinin bir arada kullanıldığı olan "R'WOT Tekniği" yeni bir melez teknik olarak geliştirilmiştir.

Öztürk (2011), R'WOT tekniğinde izlenmesi gereken çözüm aşamalarını şu şekilde açıklamıştır:

Sıralama (Ranking) Tekniği (ST)

R'WOT Tekniği ile SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerlerinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Bunun için SWOT gruplarına ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine göreceli öncelik derecelerine göre değer verilmektedir. Sonrasında buna göre SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörleri sıralanmaktadır. Bu sıralama işlemi, dokuz dereceli ölçek yardımıyla yapılmaktadır. Bu ölçekte; 1-Zayıf oranda önemli, 3-Daha az önemli, 5- Orta derecede önemli, 7- Daha çok önemli, 9- Aşırı derecede önemli olarak kabul edilmektedir. Bunlar yanında 2, 4, 6 ve 8 değerleri de orta değerler olarak kullanılabilmektedir. Böylece SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu

içindeki SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri, her bir SWOT grubuna veya SWOT faktörüne verilen sıraya dayalı olarak hesaplanmaktadır.

Örneğin bir (k) karar vericisi, j. SWOT grubuna ait SWOT faktörlerine rkj1, rkj2,..., rkjm şeklinde bir sıralama verdiği kabul edilsin. Buna göre j. SWOT grubundaki i. SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri olan Xji değeri, m ≤ 9 iken, ST kullanılarak aşağıdaki şekilde hesaplanabilir:

$$x_{ji} = \frac{\sum_k r_{kji}}{\sum_k \sum_i r_{kji}} \qquad (i = 1,2, \dots, m) \qquad (3.1.)$$

Doğrusal Kombinasyon Tekniği (DKT)

R'WOT Tekniği ile çözümleme sürecinde her bir SWOT faktörünün göreceli öncelik değerleri ile bu faktörlerin bağlı olduğu SWOT grubunun göreceli öncelik değeri çarpılmaktadır. Böylece SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri aynı ölçeğe konularak, birbirleri ile karşılaştırılabilir hale gelmektedir. Sonuçta belirli bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörünün önem sırası, SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri ile bu faktörün ait olduğu SWOT grubunun göreceli öncelik değerinin çarpılması suretiyle elde edilmektedir. Böylece matematiksel olarak "doğrusal kombinasyon" işlemi gerçekleştirilmektedir. Bu teknikte kullanılan doğrusal eşitlik, aşağıdaki şekilde gösterilebilir:

$$P_{ji} = W_{ji} X_{ji} \qquad (3.2.)$$

Burada,

Pji = j. SWOT grubundaki i. SWOT faktörünün nihai öncelik değeri

Wji = i. SWOT faktörünün dahil olduğu j. SWOT grubunun göreceli (aynı zamanda 18 Pji Wji Xji = nihai) öncelik değeri

Xji = j. SWOT grubundaki i. SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri

Çalışmada, SWOT grupları ve SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerlerine ulaşabilmek için 8 farklı meslek grubundan 3 şehir plancısı, 2 peyzaj mimarı, 2 orman mühendisi, 1 mimar, 1 çevre mühendisi, 1 sosyolog, 1 sanat tarihçisi ve 1 kamu yönetimi olmak üzere toplam 12 temsilciyle görüşülmüş ve "S'WOT Bilgi Formu" uygulatılarak önceliklendirilmiştir. Elde edilen SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri ile bu faktörün ait olduğu SWOT grubunun göreceli öncelik değeri ile çarpılarak belirli bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörünün nihai öncelik değeri elde edilerek R'WOT analizi oluşturulmuştur.

Çalışmanın dördüncü ve son aşamasında elde edilen tüm veriler ile Gemiciler Köyüne ilişkin sorunların, tehditlerin bertaraf edilebileceği, güçlü yönlerin ortaya çıkarıldığı ve potansiyellerin değerlendirilerek daha etkin bir kırsal alan planlaması için kısa ve uzun vadede gerçekleştirilebilecek hedef ve stratejiler ortaya konmuş ve belirlenen stratejilerin mekânsal dağılımı gösterilmiştir.

4. BULGULAR

Çalışmanın bu aşaması yerleşme özelliklerine ilişkin analizlerden, anket ve R'WOT analizi sonuçlarından oluşmaktadır. Alana ilişkin analiz paftaları ve yöre halkına uygulanan anket çalışması, kırsal alan planlamasının sorunlarının tespit edilmesi ve eksikliklerin belirlenmesinde, R'WOT analizi ise belirlenen sorunların çözümüne yönelik önceliklerin ortaya konmasında kullanılmaktadır. Çalışmada, bu analizler neticesinde kısa ve uzun vadede hedef ve stratejiler geliştirilmiştir.

4.1. Yerleşme Özellikleri

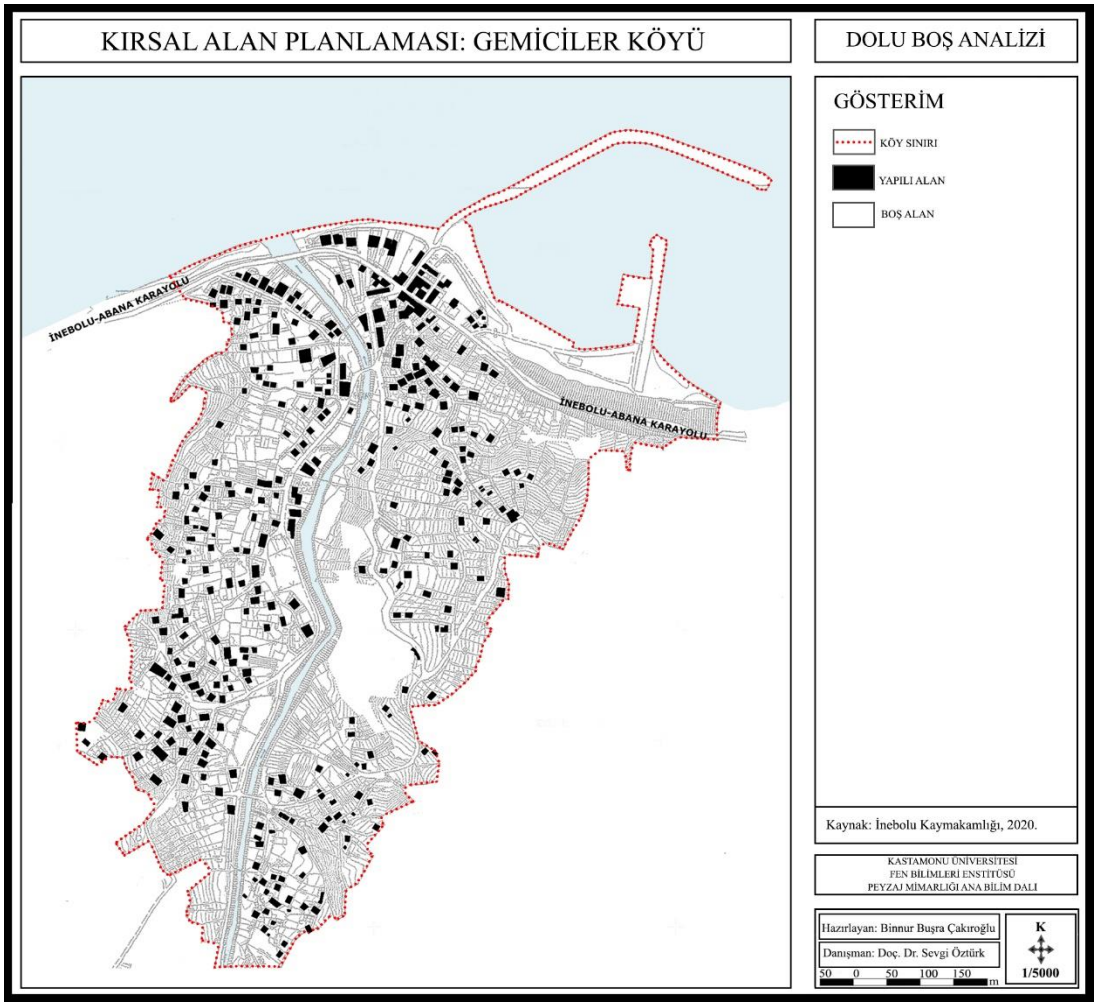
Yerleşme dokusunun belirleyici ana unsurlarından biri fiziki yapıların işlevsel dağılımlarını ve yapısal özelliklerinin belirleyen ve bütününde yerleşime ilişkin karakteristik özellikleri ortaya koyan verilerdir. Bu kapsamda yapıların fiziksel durumlarının farklı kıstaslara göre ortaya konması, mevcut duruma ilişkin sorun ve potansiyellerin ortaya çıkmasına yardımcı olacaktır.

Yapı özellikleri kapsamında, dolu-boş, yapının kat adedi, kalitesi ve fonksiyonu analizleri ile arazi kullanımı, yollar ve patikalar ve köy meydanı analizleri yapılmıştır.

4.1.1. Dolu Boş Analizi

Dolu boş analizi yapı yoğunluğu, potansiyel boş alanlar, kırsal doku, kırsal alanın karakterin nasıl olduğunu ortaya çıkaran verilerden oluşmaktadır. Dolu-boş analizinde Gemiciler Köyü'ne ait bu veriler ortaya konulmaya çalışılmıştır (Şekil 4.1).

Bu analiz paftası, bir köy dokusu için yapılaşmanın yoğun ve doğal eşiklerden dolayı yeni fırsat alanları yaratmanın oldukça zor olduğunu göstermektedir.

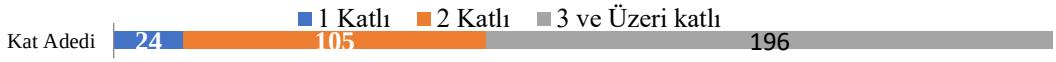

Şekil 4.1. Gemiciler Köyü dolu-boş analizi (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

4.1.2. Kat Adedi Analizi

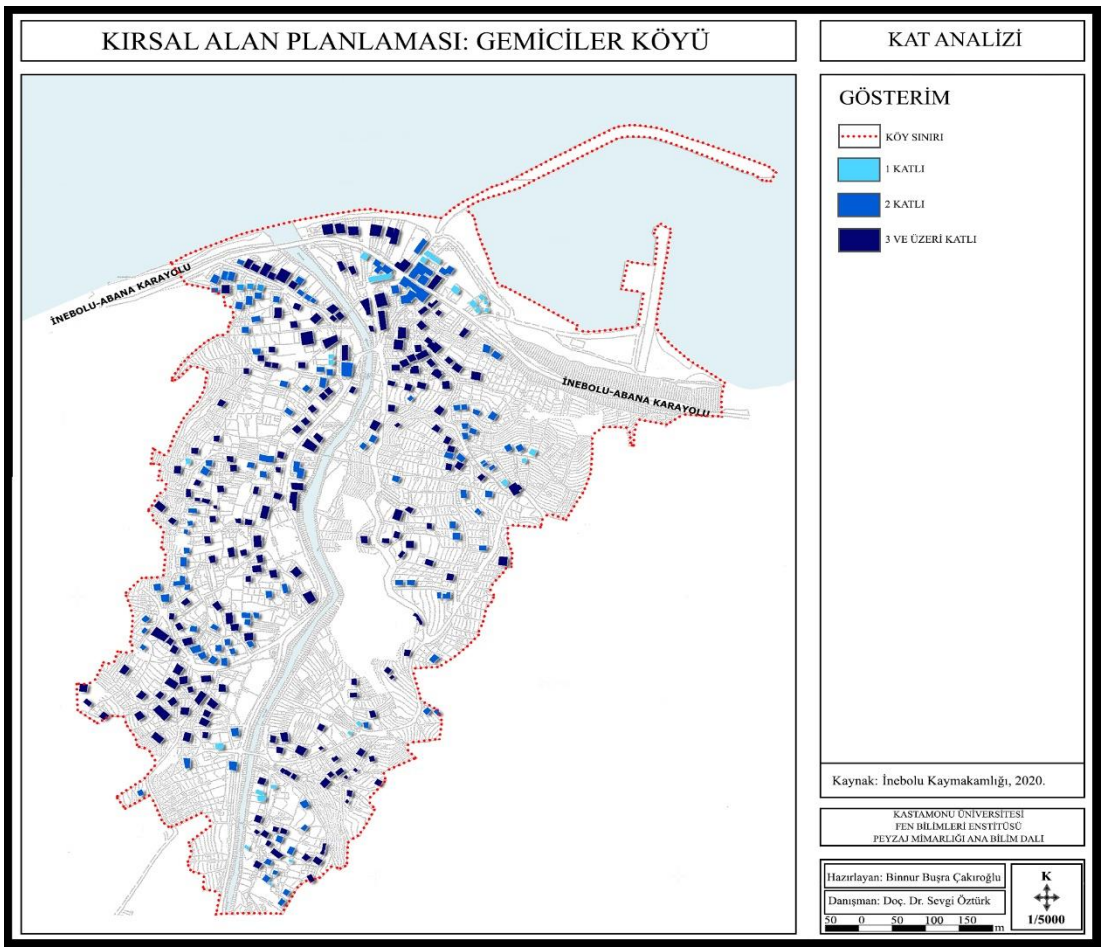
Alanın geneline bakıldığında kat adetleri açısından dengeli bir dağılımın olmadığını ve en yüksek yapının 4 katlı olduğu görülmektedir. Köy dokusu olarak oldukça yüksek katlı yapıların varlığı dikkat çekmektedir.

Gemiciler Köyü'nde daha çok üç ve üzeri katlı yapılar bulunmakta (%60) ve kat adedi sayısı arttıkça bu gruplara düşen yapı adetlerinin de sayısal olarak arttığı görülmektedir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2. Gemiciler Köyü kat analizinin sayısal değeri

Alana ilişkin kat adedi analizi aşağıda verilmiştir (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Gemiciler Köyü kat analizi (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

Üç ve üzeri katlı yapı sayısı köyün tamamında sayısal olarak fazla olması, yapılaşma eğilimleri köy dokusu ilerleyen yıllarda sorun teşkil edeceği düşünülerek, önlem alınması gerekmektedir. Diğer yandan alanın hareketli topografik yapısı nedeniyle çok katlı yapıların birbirlerinin manzara ve güneşlenmesine engel teşkil ettiği görülmektedir.

Şekil 4.4. Gemiciler Köyü yüksek katlı yapı örneği

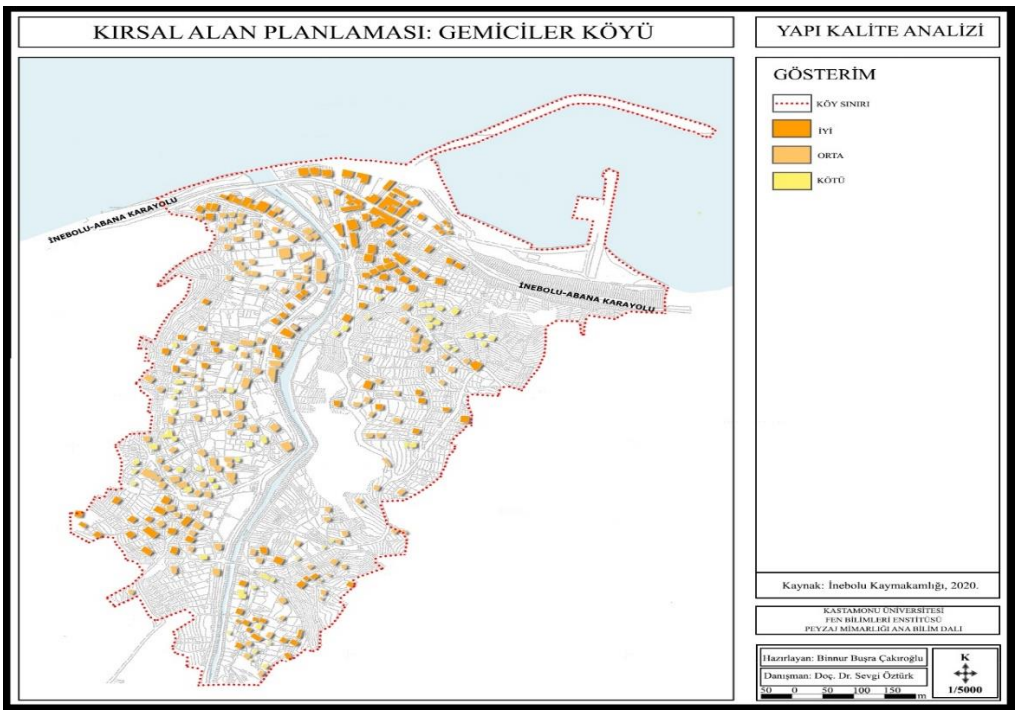
4.1.3. Kalite Analizi

Kötü, orta ve iyi sınıflandırması ile analiz edilen yapı kalitesinin orta kalitede olması (yapıların yaklaşık %46'sı) ile öne çıkmaktadır (Şekil 4.5).

Şekil 4.5. Gemiciler Köyü yapı kalitesinin sayısal değeri

Bu analiz ile iyileştirilebilecek yapılar ve iyileştirme biçimleri hakkında önemli ve kullanılabilir veriler ortaya konmaktadır. Alana ilişkin yapı kalitesi analizi aşağıda verilmiştir (Şekil 4.6)

Şekil 4.6. Gemiciler Köyü yapı kalitesi analizi (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

Geleneksel mimari ve yerel malzeme kullanımının görüldüğü yapılarda aynı malzemeler kullanılarak güçlendirici/iyileştirici müdahaleler ile bu yapıların kullanıma açılması sağlanabilir (Şekil 4.7). Fakat yeni yapılan yapıların ekolojik dokuya uygun olmaması sebebiyle geleneksel mimari doku olumsuz yönde etkilenmektedir (Şekil 4.8).

Şekil 4.7. Gemiciler Köyü geleneksel mimari örnekleri

Şekil 4.8. Gemiciler Köyü kırsal dokuya uymayan yapılaşma

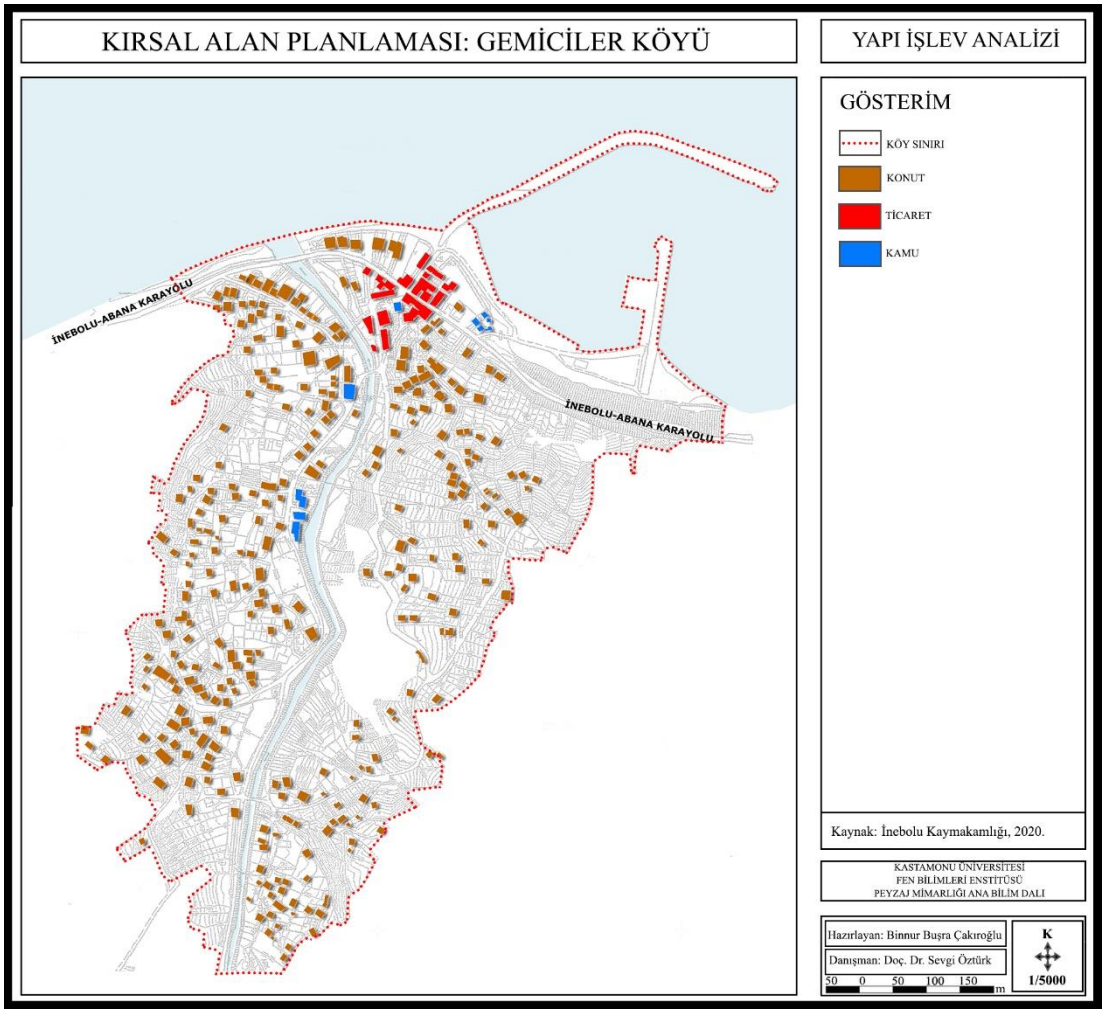
4.1.4. Fonksiyon Analizi

Köyün genelinde yapıların fonksiyonlarına bakıldığında, genel olarak konut kullanımlarının oluşturduğu görülmektedir. İkinci sırada ise ticaret kullanımlar yer almaktadır. Konut dışı kullanımlarını ise ilkokul, köy kahvesi, kuran kursu ve sağlı ocağı gibi köye hizmet veren donatı yapılarının oluşturduğu görülmektedir (Şekil 4.9, 4.10).

Şekil 4.9. Gemiciler Köyü yapı işlevi analizinin sayısal değeri

Kullanımlar köydeki yaşamın barınma ve gündelik gereksinimlere dayalı mekânsal ihtiyaçları karşılayan yapılardan oluştuğunu göstermektedir.

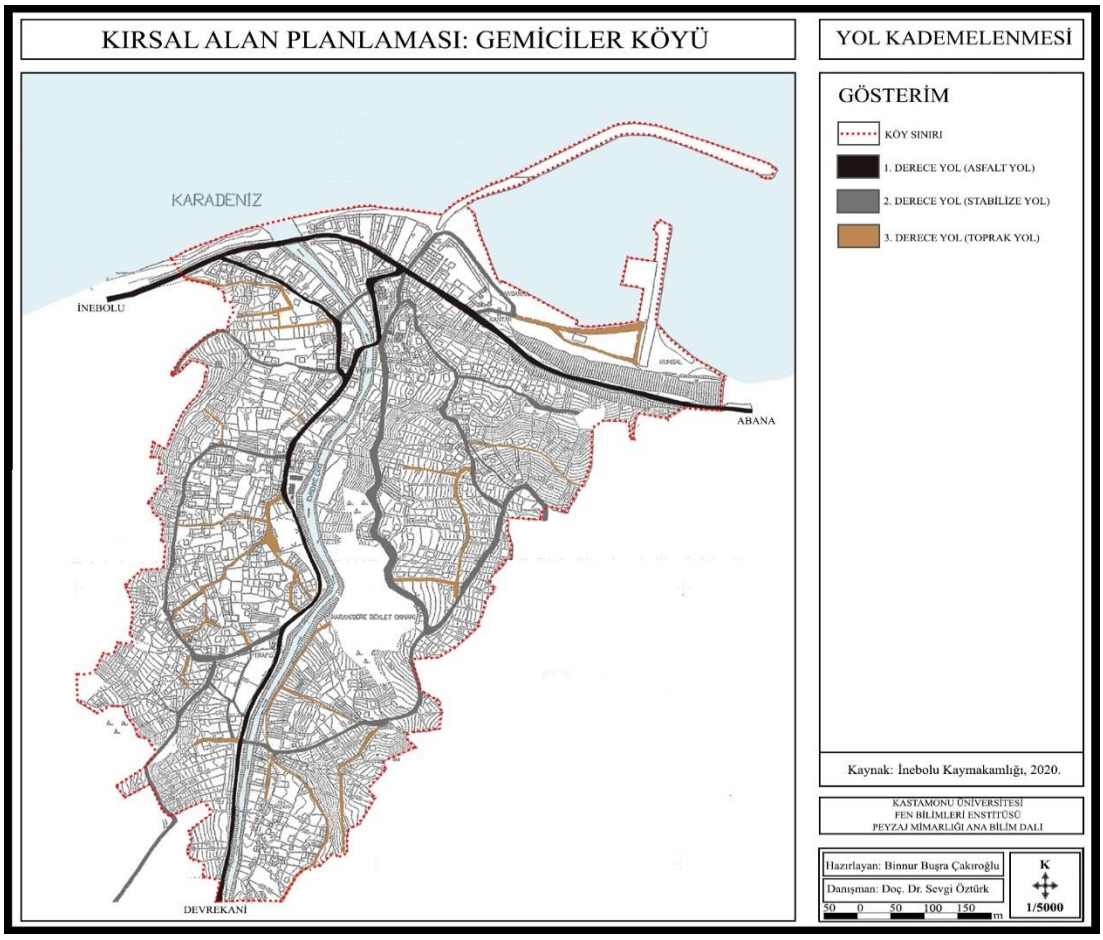

Şekil 4.10. Gemiciler Köyü yapı işlevi analizi (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

4.1.5. Yollar ve Patikalar

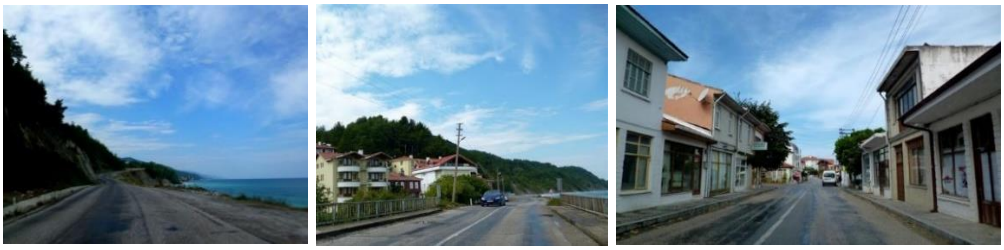
Kırsal yerleşmelerde halk, karayolu aracılığı ile hastane, okul, sağlık ocağı gibi donatılara ulaşım sağlamaktadır. Bu bağlamda köyleri daha büyük yerleşmelere (il ve ilçe merkezi gibi) bağlayan karayollarının dört mevsim boyunca hizmete açık olması gerekmektedir. Köy içi yollar ve patikalar ise köy altı yerleşmeler arasında erişilebilirliği sağlar. Yine bu yollar yerleşimlerle doğal alanlar arasındaki bağlantıyı sağlamaları açısından önemlidir. Bu yüzden karayolları ile köy içi yolları ve patikaları bir bütün olarak ele almak gerekmektedir.

Gemiciler Köyü ulaşım yapısı ana yol (birinci derece yol), köy içi yollar (ikinci derece yol) ve patikalar (üçüncü derece yol) olmak üzere üç kademede incelenmiştir (Şekil 4.11).

Şekil 4.11. Gemiciler Köyü yol kademelenmesi (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

a) Ana yol: 2007'de tamamlanan D 010 Karadeniz Sahil Yolu alandaki tek birinci derece yoldur. Köyü kıyı ve yerleşim alanı diye ikiye bölmüş ve ticari birimlerin tam orasından geçmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12. Gemiciler Köyü anayolu

b) Köy içi yollar: İkinci derece olarak kabul edebileceğimiz köy içi yollar genellikle stabilize ve kilit taşı yollardır (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Gemiciler Köyü köy içi yollar

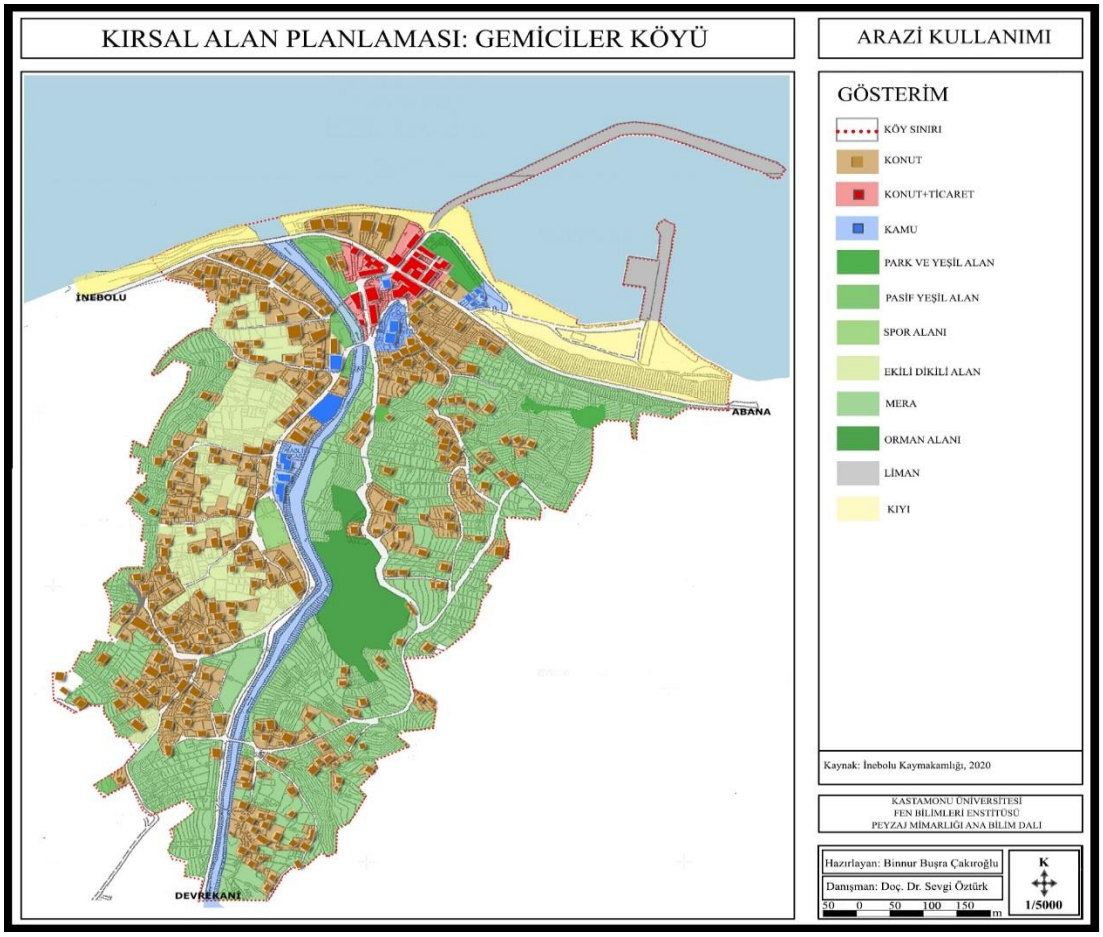
c) Patikalar: Üçüncü derece olarak kabul edebileceğimiz bu yollar genellikle beton ve toprak olup, eskiden beri kullanılmaktadır. Bu yollar aracılığı ile taşıt yoluna uzak yapılara, bahçelere, ormana ulaşmak mümkündür (Şekil 4.14).

Şekil 4.14. Gemiciler Köyü patikalar

4.1.6. Arazi Kullanımı

Arazi kullanımı haritasında konut, ticaret, kamu, yeşil alanlar, spor alanları, ekili-dikili alanlar, maki ve orman alanları gösterilmiştir. Köy alanının yaklaşık %50'si mera alanlarından oluştuğu görülmektedir.

Şekil 4.15. Gemiciler Köyü arazi kullanımı (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

4.1.7. Köy Meydanı

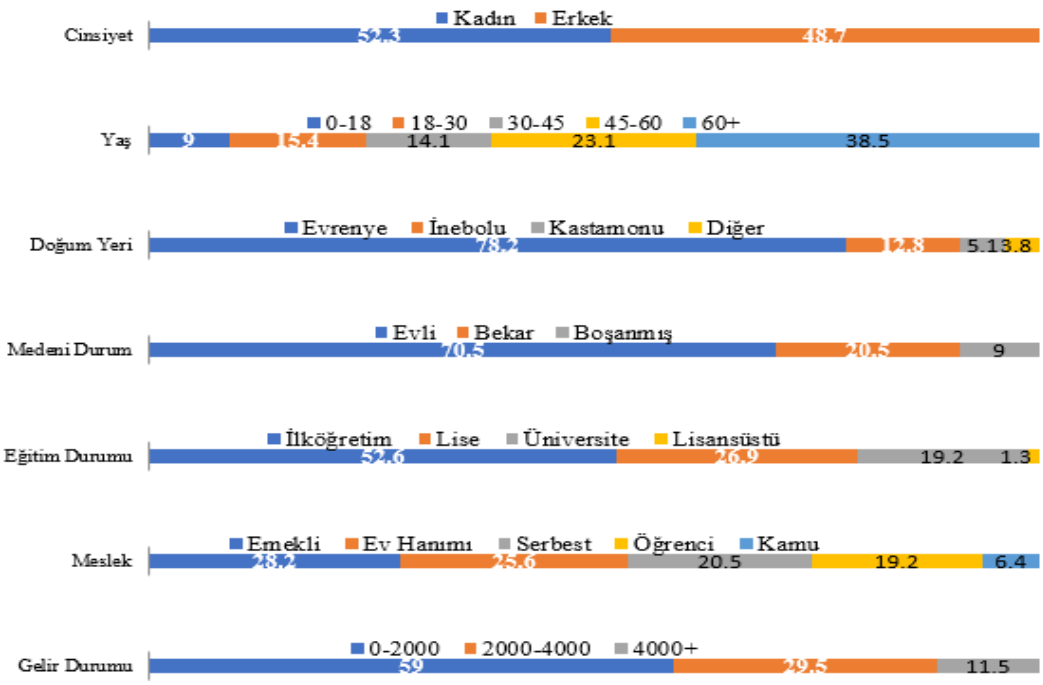
Gemiciler Köyü meydanı ticari birimler ve cami ile çevrilidir. Yoğunlukla toplanma mekânı olarak kullanılmaktadır. Meydana ana ulaşım aksının ve caminin komşu olması alanın ortak kullanım vasfını artıran dolaylı etkenlerdir. Meydan ana yoldan yapım malzemesinin taş olarak farklılaşması ile ayrılmaktadır (Şekil 4.16).

Şekil 4.16. Gemiciler Köyü meydanı

4.2. Yerel Halkla Yapılan Anket Görüşmelerinde Elde Edilen Bulgular

Çalışma alanında kullanıcılara yönelik anket uygulaması ile köyün demografik, sosyal ve ekonomik özellikleri, ulaşım, mimari özellikleri, kırsal yaşamdan beklentiler ve memnuniyet gibi çeşitli konularda veriler elde edilmesi sağlanmıştır. 78 katılımcının %51,3'ü kadınlardan, %48,7'si erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşlarının en düşük 0-18 yaş aralığında (%9) ve en yüksek 60 yaş üstünde (%38,5), doğum yerlerinin en düşük başka illerde (%3,8), en yüksek Gemiciler Köyü'nde (%78,2), medeni durumlarının en düşük eşinden ayrı (%9), en yüksek evli (%70,5), eğitim durumlarının en düşük lisansüstü (%1,3), en yüksek ilköğretim mezunu (%52,6), mesleklerinin en düşük kamuda çalışanların (%6,4), en yüksek emekli (%28,2) ve gelir durumlarının ise düşük 4000 TL (682 $, 2020) ve üzeri (%11,5), en yüksek 0-2000 TL (0-341 $, 2020) arası (%59,0) olduğu görülmektedir (Şekil 4.17).

Şekil 4.17. Katılımcılarının demografik yapısı

Cinsiyet ve eğitim verilerinin kişi sayısı ve yüzde dağılımları incelendiğinde (Tablo 4.1); erkeklerin %28,9'unun, kadınların ise %10'unun üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum özellikle kadınların eğitim seviyesinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1. *Cinsiyet ve eğitim verilerinin karşılaştırılması*

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Kişi (n)	**Yüzde (%)**	**Kişi (n)**	**Yüzde (%)**	**Kişi (n)**	**Yüzde (%)**
İlkokul	9	23,7	15	37,5	24	30,8
Ortaokul	9	23,7	8	20,0	17	21,8
Lise	9	23,7	12	30,0	21	26,9
Üniversite	11	28,9	4	10,0	15	19,2
Lisansüstü	0	0,0	1	2,5	1	1,3

Köye ait göç verileri incelendiğinde (Tablo 4.2), katılımcıların %34,6'sının yani her haneden iki kişinin başka bir yere göç ettiği, göç edenler arasından %34,6'nın büyükşehirlere göç ettiği ve %26,9'luk kısmının iş bulmak için göç ettiği görülmektedir. Bu durum, köyde dışa göç eğiliminin fazla olduğu ve göç nedeninin ağırlıklı olarak ekonomik nedenlerden kaynaklandığı, iş bulma ve istihdam sorunlarının yanı sıra şehrin rahatlığından dolayı göç yaşandığı, hane halkı anket çalışmasında ve odak grup görüşmelerinde belirtilmiştir.

Tablo 4.2. *Göç bilgilerinin dağılımı*

		Kişi (n)	%
Göç eden kişi sayısı	1	21	26,9
	2	27	34,6
	3+	10	12,8
	Hiç yok	20	25,6
Göç edilen yer	Başka köye	7	9,0
	İl/ilçe	22	28,2
	Büyükşehir	27	34,6
	Yurtdışı	2	2,6
Göçün nedeni	Şehrin rahatlığı	13	16,7
	Şehirde iş bulduğu için	21	26,9
	Eğitim imkanları için	3	3,8
	Sağlık	2	2,6
	Daha iyi imkanlar	6	7,7
	Diğer	7	9,0

Anketin ikinci aşamasından katılımcılara alanı çeşitli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların alanın ulaşım imkanlarına ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde (Tablo 4.3), en yüksek (%33,3) "İl ve ilçe merkezlerine ulaşım imkanları yeterlidir", % 42,6'ünün "Yeterli otopark imkanları bulunmaktadır" ve 37,2'sinin "Yeterli yaya yolları bulunmaktadır." ifadelerine "Katılmıyorum" ve %26,9'unun "Yeterli bisiklet yolları bulunmaktadır." ifadesi için "Kesinlikle katılıyorum" yargısında bulundukları görülmektedir.

Tablo 4.3. *Ulaşım özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%)*

Kriterler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İl ve ilçe merkezlerine ulaşım imkânları yeterlidir	16	20,5	26	**33,3**	12	15,4	7	9,0	16	28,2
Yeterli otopark imkânları bulunmaktadır.	22	28,2	33	**42,6**	7	9,0	8	10,3	8	10,3
Yeterli bisiklet yolları bulunmaktadır.	7	9,0	16	20,5	15	19,2	19	24,4	21	**26,9**
Yeterli yaya yolları bulunmaktadır.	16	20,5	29	**37,2**	17	21,8	3	3,8	13	16,7

Katılımcıların alanın hizmetler sektörünün kapasitesine ilişkin değerlendirmelerine göre (Tablo 4.4), %42,3'ü "Sağlık biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir", %33,3'ü "Eğitim biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir", %33,3'ü "Yerleşim alanları temiz ve çöp toplama hizmetleri yeterlidir" ve hizmetler sektörüne ulaşımın yeterliliğine ilişkin değerlendirmelerine göre en yüksek (%41,6) "Sağlık birimine ulaşım kolaydır", %33,3'ü "Eğitim birimine ulaşım kolaydır" ve %41'i "Sokak aydınlatması yeterlidir" ifadelerine "Katılmıyorum" yargısında bulundukları görülmektedir.

Tablo 4.4. *Hizmetler sektörü özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%)*

Kriterler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sağlık birimine ulaşım kolaydır.	24	31,2	32	**41,6**	12	15,6	5	6,5	4	5,2
Sağlık biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.	29	37,2	33	**42,3**	8	10,3	4	5,1	3	3,8
Eğitim birimine ulaşım kolaydır.	7	9,0	26	**33,3**	11	14,1	15	19,2	18	23,1
Eğitim biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.	9	11,5	26	**33,3**	17	21,8	15	19,2	7	9,0
Alış-veriş merkezleri (bakkal, manav vb.) yeterlidir.	9	11,5	24	**30,8**	10	12,8	13	16,7	21	26,9
Yerleşim alanları temiz ve çöp toplama hizmetleri yeterlidir.	10	12,8	26	**33,3**	18	23,1	7	9,0	15	19,2
Sokak aydınlatması yeterlidir.	12	15,4	32	**41,0**	15	19,2	4	5,1	15	19,2

Katılımcıların alanın açık ve yeşil alanlara ilişkin değerlendirilmeleri incelendiğinde (Tablo 4.5), en yüksek (% 39,7) "Açık ve yeşil alanlara ulaşım kolaydır", % 37,2'sinin "Açık ve yeşil alanlar yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir", % 32,1'inin "Spor alanları yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir" ifadelerine "Katılmıyorum" ve % 30,8'i "Spor alanlarına ulaşım kolaydır" ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" yargısında bulundukları görülmektedir.

Tablo 4.5. *Açık ve yeşil alan özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%)*

Kriterler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Açık ve yeşil alanlara ulaşım kolaydır.	11	14,1	31	**39,7**	15	19,2	4	5,1	12	15,4
Açık ve yeşil alanlar yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir.	12	15,4	29	**37,2**	17	21,8	3	3,8	13	16,7
Spor alanlarına ulaşım kolaydır.	2	2,6	18	23,1	19	24,4	10	12,8	24	**30,8**
Spor alanları yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir	13	16,7	25	**32,1**	17	21,8	8	10,3	12	15,4

Katılımcıların alanın sosyal ilişkiler ve mimari özelliklere ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde (Tablo 4.6), en yüksek (% 25,3) "Komşuluk ilişkileri kuvvetlidir" "Kesinlikle Katılıyorum" ve % 34,6'sı "Köy halkı üretim faaliyetleri için bir araya gelmeye isteklidir", %32,1'i "Yapıların form, renk ve detayları iyi tasarlanmış ve ekolojik koşullara uygun malzemeler seçilmiştir", % 46,2'si "Yeni yapılarda mevcut geleneksel mimari devam ettirilmektedir" ifadelerine "Kesinlikle Katılmıyorum" yargısında bulundukları görülmektedir.

Tablo 4.6. *Sosyal ilişkiler ve mimari özellikleri ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%)*

Kriterler	**Kesinlikle Katılmıyorum**		**Katılmıyorum**		**Kısmen Katılıyorum**		**Katılıyorum**		**Kesinlikle Katılıyorum**	
	f	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Komşuluk ilişkileri kuvvetlidir.	3	3,8	19	24,4	19	24,4	17	21,8	20	**25,3**
Köy halkı üretim faaliyetleri için bir araya gelmeye isteklidir.	6	7,7	27	**34,6**	14	17,9	15	19,2	14	17,9
Yapıların form, renk ve detayları iyi tasarlanmış ve ekolojik koşullara uygun malzemeler seçilmiştir.	4	5,1	25	**32,1**	11	14,1	13	16,7	20	25,6
Yeni yapılarda mevcut geleneksel mimari devam ettirilmektedir.	6	7,7	36	**46,2**	11	14,1	14	17,9	11	14,1

Anketin üçüncü aşamasında katılımcılara, alanı tasarım faaliyetlerine göre değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların alanın genel tasarım faaliyetlerine ilişkin değerlendirilmeleri incelendiğinde (Tablo 4.7), en yüksek (%32,1) "Coğrafi konumu çevresel değerleriyle korunup, geliştirilmesi", %30,8'i "İl ve ilçe merkezlerine ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi", %38,5'i "Otopark imkanının artırılması", %32,1'i "Bisiklet yolu ulaşımı", %30,8'i "Rekreasyon (yeşil alan, çocuk parkı vb.) alanların oluşturulması" , %32,1'i "Yerleşimdeki yeni gelişeler mevcut geleneksel dokuyla uyumlu olması" ifadelerine "Önemsiz", %23,3'ü "Yaya yolu ulaşımı", %30,8'i "Sağlık hizmetine erişim", %37,2'si "Eğitim hizmetine erişim" ve %37,2'si "İş imkanlarına yönelik imkanların artırılması" ifadelerine "Kesinlikle Önemli" ve %25,6'sı "Kadınlara ve

çocuklara yönelik tesis ve hizmetlerin oluşturulması" ifadesine "Kesinlikle Önemsiz" yargısında bulundukları görülmektedir.

Tablo 4.7. *Genel tasarım faaliyetlerinin ölçek ifadelerine katılım sayısı ve dağılımı (%)*

Kriterler	**Kesinlikle Önemsiz**		**Önemsiz**		**Kısmen Önemli**		**Önemli**		Kesinlikle Önemli	
	f	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Coğrafi konumu çevresel değerleriyle korunup, geliştirilmesi	5	6,4	25	**32,1**	13	16,7	17	21,8	17	21,8
İl ve ilçe merkezlerine ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi	3	3,8	24	**30,8**	14	17,9	14	17,9	21	26,9
Otopark imkanının artırılması	11	14,1	30	**38,5**	17	21,8	14	17,9	6	7,7
Bisiklet yolu ulaşımı	6	7,7	25	**32,1**	12	15,4	12	15,4	19	24,4
Yaya yolu ulaşımı	6	7,7	20	25,6	13	16,7	9	11,5	26	**33,3**
Sağlık hizmetine erişim	10	12,8	22	28,2	9	11,5	11	14,1	24	**30,8**
Eğitim hizmetine erişim	2	2,6	22	28,2	9	11,5	16	20,5	29	**37,2**
İş imkanlarına yönelik imkanların artırılması	2	2,6	20	25,6	7	9,0	15	19,2	29	**37,2**
Rekreasyon (yeşil alan, çocuk parkı vb.) alanların oluşturulması	14	17,9	24	**30,8**	6	7,7	12	15,3	20	25,6
Yerleşimdeki yeni gelişeler mevcut geleneksel dokuyla uyumlu olması	7	9,0	25	**32,1**	8	10,3	15	19,2	22	28,2
Kadınlara ve çocuklara yönelik tesis ve hizmetlerin oluşturulması	20	**25,6**	19	24,1	8	10,3	14	17,9	16	20,5

Anketin dördüncü aşamasında katılımcılara kırsal alan planlamasına ilişkin beklentilerinin neler olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Buna göre beklentileri;

a) İstihdam sağlayan projelerin olması,
b) Kırsal turizme dayalı projelerin geliştirilmesidir.

Katılımcıların arazi kullanımına ilişkin beklentileri ise şu şekildedir:

a) Ticaret kullanımlarının artırılması,
b) Açık ve yeşil alanların oluşturulmasıdır

Katılımcıların cinsiyetleri ve eğitim durumları ile yaptıkları değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmış, SPSS 22 programı T-Testi ile test edilmiştir (Tablo 4.8) Katılımcıların cinsiyetlerine göre alanı değerlendirmeleri arasındaki ilişki incelendiğinde, "İl ve ilçe merkezlerine ulaşım imkanları yeterlidir" kriterinde anlamlı bir fark olduğu görülmekte (p<0,05) olup, kadınların erkeklere göre daha yüksek oranda bu soruya katılmadıkları ve hizmetler sektörüne ilişkin yargılardan "Yerleşim alanları temiz ve çöp toplama hizmetleri yeterlidir" kriterinde anlamlı bir fark olduğu görülmekte (p<0,05) olup, kadınların erkeklere göre daha yüksek oranda katılmadıkları yanıtı verdikleri görülmektedir. Açık ve yeşil alanlar ile sosyal ilişkiler ve mimari özelliklere ilişkin kriterlerin değerlendirmeleri ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda; kadınların erkeklere oranla il ve ilçelere ulaşım imkanlarını ve yerleşim alanlarının temizliği ve çöp toplama hizmetlerini daha yetersiz bulduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 4.8. *Katılımcıların cinsiyetleri ve alanı değerlendirmelerinin T Testi sonuçları*

	KRİTERLER	**ERKEK**		**KADIN**		**P***
		Ort.	**St.sapma**	**Ort.**	**St.sapma**	
Ulaşım	İl ve ilçe merkezlerine ulaşım imkanları yeterlidir.	2,31	1,33	3,17	1.41	**,007**
	Yeterli otopark imkanları bulunmaktadır.	2,36	1,30	2,27	1,26	,748
	Yeterli bisiklet yolları bulunmaktadır.	3,65	1,12	3,15	1,45	,090
	Yeterli yaya yolları bulunmaktadır.	2,36	1,26	2,80	1,36	,150
Hizmetler Sektörü	Sağlık birimine ulaşım kolaydır.	2,18	1,02	2,07	1,16	,650
	Sağlık biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.	1,86	1,06	2,02	0,98	,504
	Eğitim birimine ulaşım kolaydır	3,21	1,39	3,07	1,32	,651
	Eğitim biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.	2,59	1,16	3,00	1,17	,141
	Alış-veriş merkezleri (bakkal, manav vb.) yeterlidir.	3,21	1,41	3,12	1,45	,781
	Yerleşim alanları temiz ve çöp toplama hizmetleri yeterlidir.	2,55	1,27	3,20	1,36	**,037**
	Sokak aydınlatması yeterlidir.	2,78	1,39	2,65	1,29	,649
Açık ve Yeşil Alanlar	Açık ve yeşil alanlara ulaşım kolaydır.	2,57	1,11	2,73	1,42	,582
	Açık ve yeşil alanlar yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir	2,86	1,37	2,50	1,22	,237
	Spor alanlarına ulaşım kolaydır.	3,57	1,26	3,42	1,26	,614
	Spor alanları yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir.	2,80	1,36	2,70	1,28	,745
Sosyal İlişkiler ve Mimari Özellikler	Komşuluk ilişkileri kuvvetlidir.	3,18	1,19	3,57	1,21	,165
	Köy halkı üretim faaliyetleri için bir araya gelmeye isteklidir.	3,00	1,31	3,10	1,24	,721
	Yapıların form, renk ve detayları iyi tasarlanmış ve ekolojik koşullara uygun malzemeler seçilmiştir.	3,27	1,36	3,27	1,32	,981
	Yeni yapılarda mevcut geleneksel mimari devam ettirilmektedir.	2,65	1,19	3,02	1,25	,188

*P<0,05

4.3. Gemiciler Köyü İçin R'WOT Analizinin Uygulanması

Bu bölümde, Gemiciler Köyü kırsal alan planlamasına girdi sağlayabilecek verilerin elde edilmesi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Alanın mevcut durumunu ve dışsal faktörleri tahlil etmek için SWOT analizi kullanılmıştır. SWOT analizde, güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler gruplarının her birindeki faktörler sıralanmakta ancak bu grupların ve her bir gruptaki faktörlerin öncelikleri sayısal olarak belirlenememektedir. Bu amaçla çalışmada, SWOT analizine Sıralama Analizi ve Doğrusal Kombinasyon Analizi dâhil edilerek SWOT grupları ve faktörleri ölçülebilir hale getirilmekte ve bunların öncelikleri sayısal olarak ortaya konmaktadır.

Çalışmada çeşitli meslek gruplarından oluşan uzman grubuna SWOT Bilgi Formları uygulanmış (Ek 2) ve verilen sonuçlara yönelik değerlendirmeler aşağıda verilmiştir.

4.2.1. R'WOT Analizinin Öncelik Değerlerinin Elde Edilmesi

Çalışmada çeşitli meslek grubu temsilcilerinden oluşan uzman grubuyla SWOT grupları ve her bir SWOT grupları içindeki SWOT faktörlerine yönelik karşılaştırmalar yapılmıştır. Buna göre en yüksek önceliğe sahip SWOT grubunun (0,289 öncelik değeri) fırsatlar grubu olduğu ortaya çıkmıştır. Bunu sırasıyla güçlü yönler (0,256), tehditler (0,238) ve zayıf yönler (0,217) takip etmektedir. Bu değerler SWOT grupları değerlerinin birbirine yakın olduğunu fırsat ve güçlü yönlerin daha yüksek çıkmasının kırsal alan planlaması için örneklem alanın doğru bir seçim olduğunu kanıtlamaktadır.

Her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin sıralamasına bakıldığında güçlü yönler SWOT grubunda yer alan "ulaşım altyapısının gelişmiş olması" (0,056) en yüksek öncelikli faktör olmaktadır. Çalışma alanı için güçlü yönlere ilişkin faktörler içerinde en önemli kriterin ulaşım altyapısı olmasının belirtilmesi, alana yapılacak yatırımlarda ve alanın gelişmesinde oldukça önemli paya sahiptir. Çalışma, kırsal alan planlamasına atlık oluşturmak için geliştirilecek stratejiler aşamasında, bu faktörlerden

öncelik dereceleri doğrultusunda faydalanma yoluna gidilmiş, böylece tüm güçlü yönler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Zayıf yönler SWOT grubunun "Sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince kullanılamaması" (0,029) ve "Yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uymayıp, görüntü kirliliği oluşturması" (0,029) en yüksek öncelikli iki faktörü olmuştur. İlgili grupların kültürel ve doğal değerlerin, koruma kullanma dengesini gözeterek alanın gelişmesi, tanınması ve gelecek nesillere aktarılmasının gerekliliğinin bilincinde olduklarını göstermektedir. Kırsal alan planlamasını olumsuz yönde etkileyebilecek zayıf yönler, kırsal alan planlaması hedefleri doğrultusunda bertaraf edilmeye çalışılarak olumlu bir duruma dönüşmesini sağlayacak öneri stratejiler tez çalışmasında geliştirilmeye çalışılmıştır.

Fırsatlar, SWOT faktörlerine göre genel olarak değerlendirme sonuçları 0,289 öncelik değeri ile en yüksek öncelikli SWOT grubu olmasının yanı sıra, bu SWOT grubu içinde en yüksek öncelikli SWOT faktörü 0,066 öncelik değeri ile "turizm potansiyelinin olması" faktörü tüm faktörler içinde de en yüksek öncelikli olarak tercih edilmiştir. Alan için en önemli alternatif geçim kaynağı olan turizm potansiyelinin ilgili gruplar tarafından anlaşılması, potansiyelin değerlendirilmesi ve yöre halkının ekonomik kazanç sağlaması yönünden oldukça önemlidir. Çalışmada fırsatların avantaja dönüştürüldüğü fakat koruma kullanma dengesinin gözetilerek değerlendirildiği bir planlama yoluna gidilmeye çalışılmaktadır.

Tehditler SWOT grubu içinde en yüksek öncelikli SWOT faktörü ise 0,046 öncelik değeri ile "çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı" faktörü tercih edilmiştir. Özellikle kanalizasyon sisteminin bulunmaması, dereye deşarj edilmesi sonucu su kaynaklarının kirlenmesi burada etkili olmaktadır. Bu durum ilgili grubun yeterli önlemler alınmadığı takdirde, doğal alanların tahribatının geri dönüşü mümkün olmayan zararlara yol açabileceği bilinci içinde olduklarını göstermektedir. Sürdürülebilir bir kırsal alan planlaması oluşturabilmek için alınacak kararların uzun vadede ekolojik etkilerinin göz önünde bulundurularak, plana aktarılması gerekmektedir. Kırsal alan planlaması yapılırken karşılaşılması olası diğer tehditlerinde de farkında olunarak gerekli önlemlerin alınması amaçlanmaktadır. Her

bir tehdit faktörü için, öncelik sıralamasına göre tedbirler alınarak, sıralanan tehditlerin fırsata dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

İlgili grupların ulaşım altyapısının gelişmiş olması, sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince kullanılamaması, yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uygun olmayıp, görüntü kirliliği oluşturması, turizm potansiyelinin olması yüksek öncelikli faktörler olarak göstermesi alanın mevcut değerlerini ve potansiyellerini kullanılarak gelişmesini ve çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı olmasının ise çevresel göstergeleri öncelikli olarak önemsediklerini göstermektedir.

Tablo 4.9. *Uzmanlara ilişkin R'WOT analizine ait sonuçlar*

SWOT grupları	**Önceliği**	**SWOT Faktörleri**	**Önceliği**
Güçlü Yönler	0,256	Köyü kapsayan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının onaylanmış olması	0,050
		Alana yönelik bir İmar Planının bulunmaması	0,050
		Ulaşım altyapısının gelişmiş olması	**0,056**
		Köy halkının aidiyet duygusunun gelişmiş olması	0,051
		Gelenek ve göreneklerin devam ediyor olması	0,049
Zayıf Yönler	0,217	Kamu kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği	0,023
		Kamusal hizmetler ve altyapı eksikliği (Kanalizasyon sisteminin bulunmaması)	0,025
		Nitelikli eleman yetersizliği	0,017
		Tarımsal üretimin yetersiz olması	0,019
		Turizmin gelişiminin önemsenmemesi; tanıtım eksikliği	0,024
		Sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince iyi kullanılamaması	**0,029**
		Geleneksel mimarinin bozulmuş olması	0,027
		Yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uymayıp, görüntü kirliliği oluşturması	**0,029**
		Köy halkının çoğunun köydeki yaşam kalitesinden memnun olmaması	0,025
Fırsatlar	**0,289**	Yerel önderlerin varlığı (Büyükşehirlerde yaşayan, eğitim seviyesi ve ekonomik durumu yüksek, kırsal kalkınma çalışmalarına katkı sağlayabilecek kişiler)	0,048
		Turizm potansiyelinin olması	**0,066**
		İnebolu, Abana gibi yaz turizm merkezlerine yakın olması	0,058
		Günübirlik de olsa potansiyel bir ziyaretçi kitlesine sahip olması	0,055
		Hayvansal ve tarımsal ürün potansiyelinin bulunması (Balıkçılık, arıcılık gibi hayvansal ürünler ile patates, kivi gibi tarımsal ürün potansiyeli)	0,062
Tehditler	0,238	Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı (Kanalizasyonun dereye karışması sonucu su kaynaklarının kirlenmesi)	**0,046**
		Genç nüfusun göç etmesi ve nüfusun yaşlanması	0,040
		Köy giden yolların engebeli bir arazi üzerinde olmasından dolayı heyelan riski taşıması	0,036
		Arazinin engebeli ve dağlık olmasından dolayı kış şartlarında ulaşımın zorlaşması	0,041
		Su kaynaklarının kirlenmesi;	0,045
		Köyün kent merkezine ve komşu illere uzak olması	0,030

Gemiciler Köyü R'WOT analizinde güçlü ve zayıf yönlere, fırsatlar ve tehditlere yönelik katılımcıların verdiği hüküm ve öncelikler bir bütün olarak dikkate alındığında faktörler arasında çok belirgin bir üstünlük olmadığı görülmektedir (Tablo 4.10). Uzman grubu ile yapılan R'WOT analizi sonuçları ile mevcut turizm ile hayvansal ve tarımsal ürün potansiyelinin kullanılarak ekonomik kazanç sağlamanın önemli olduğunun ve doğal ve kültürel değerlerin koruma kullanma dengesinin gözetilerek bir kırsal alan planlaması yaklaşımının uzun vadede kazanç getireceği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.10. *Öncelik değerlerine göre R'WOT faktörlerinin öncelik sıralaması*

SWOT Faktörleri	Önceliği	Öncelik Sırası	SWOT Grubu
Turizm potansiyelinin olması	0,066	1	Fırsatlar
Hayvansal ve tarımsal ürün potansiyelinin bulunması	0,062	2	Fırsatlar
İnebolu, Abana gibi yaz turizm merkezlerine yakın olması	0,058	3	Fırsatlar
Ulaşım altyapısının gelişmiş olması	0,056	4	Güçlü Yönler
Günübirlik de olsa potansiyel bir ziyaretçi kitlesine sahip olması	0,055	5	Fırsatlar
Köy halkının aidiyet duygusunun gelişmiş olması	0,051	6	Güçlü Yönler
Köyü kapsayan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının onaylanmış olması	0,050	7	Güçlü Yönler
Alana yönelik bir İmar Planının bulunmaması	0,050	7	Güçlü Yönler
Gelenek ve göreneklerin devam ediyor olması	0,049	8	Güçlü Yönler
Yerel önderlerin varlığı	0,048	9	Fırsatlar
Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı	0,046	10	Tehditler
Su kaynaklarının kirlenmesi	0,045	11	Tehditler
Arazinin engebeli ve dağlık olmasından dolayı kış şartlarında ulaşımın zorlaşması	0,041	12	Tehditler
Genç nüfusun göç etmesi ve nüfusun yaşlanması	0,040	13	Tehditler
Köy giden yolların engebeli bir arazi üzerinde olmasından dolayı heyelan riski taşıması	0,036	14	Tehditler
Köyün kent merkezine ve komşu illere uzak olması	0,030	15	Tehditler
Yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uymayıp, görüntü kirliliği oluşturması	0,029	16	Zayıf Yönler
Sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince iyi kullanılamaması	0,029	16	Zayıf Yönler
Geleneksel mimarinin bozulmuş olması	0,027	17	Zayıf Yönler
Kamusal hizmetler ve altyapı eksikliği	0,025	18	Zayıf Yönler
Köy halkının çoğunun köydeki yaşam kalitesinden memnun olmaması	0,025	18	Zayıf Yönler
Turizmin gelişiminin önemsenmemesi	0,024	19	Zayıf Yönler
Kamu kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği	0,023	20	Zayıf Yönler
Tarımsal üretimin yetersiz olması	0,019	21	Zayıf Yönler
Nitelikli eleman yetersizliği	0,017	22	Zayıf Yönler

5. KIRSAL ALAN PLANLAMASI ÖNERİSİ

Gemiciler Köyü, doğallığını koruyabilmiş olması, sahil yerleşimi olması, yöre halkının köy dokusunun ve ekolojik yapısının korunmasında istekli olmasının yanı sıra geleneksel mimarinin değişim baskısı altında bulunması gibi nedenler bu alanın seçiminde etkili olmuştur.

Kırsal alan planlamasında, alanın potansiyellerinin etkin şekilde kullanılması, fırsatların avantaja dönüştürülmesi, aynı zamanda zayıf yönlerin güçlendirilerek tehditlerin minimuma indirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla tez çalışmasında Gemiciler Köyü'nde sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda kırsal alan planlaması önerilmiştir.

Gemiciler Köyü kırsal alan planlaması (Ersoy, 2012);

a) Temel verilerin oluşturulması ve alan çalışmaları,
b) Araştırma, analiz, sentez ve değerlendirme çalışmaları,
c) Gelişme senaryosunun belirlenmesi,
d) Planlama kararları ve
e) Uygulama, izleme, geri besleme aşamalarından oluşmaktadır.

5.1. Temel Veriler ve Alan Çalışması

Alan çalışmasında, topografik yapı, toprak yapısı, arazi kullanımı, yapı durumu (yapı kalitesi, yapının kat adedi, yapının kullanım durumu gibi), ulaşım durumu (yol kademelenmesi, yol malzemesi gibi), çevre kalitesi, kültürel ve tarihi değerler ile turizm potansiyeline ilişkin tüm veriler elde edilmiştir. Ayrıca, sorun ve potansiyellerin tespiti için yöre halkı ile yapılan anketlere ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Alan çalışmasında elde edilen verilerin bütünleştirilmesi için bilgisayar ortamında (ArcGIS, Netcad, Photoshop ve SPSS programları yardımıyla) veri tabanı oluşturulmuştur. Veri tabanında halihazır harita, alana ait görseller, eğim bilgileri, yol

ve patikalar, yapı türleri ve özellikleri, hane halkı anket bilgileri kullanılır hale getirilmiştir.

5.2. Araştırma, Analiz, Sentez ve Değerlendirme Çalışmaları

Tüm alansal verilerin, yöre halkı ile yapılan anketlerin ve çeşitli meslek gruplarının görüşleri değerlendirilerek öncelikli sorunların, gereksinimlerin ve isteklerin belirlenmesi kırsal alan planlamasına ilişkin hedeflerin oluşturulmasında ve bu hedeflerin uygulanması için geliştirilecek stratejilerde önemli olmaktadır. Kırsal alan planlamasının bu aşamasında yöre halkı ile yapılan anket sonuçlarından, hazırlanan mekânsal durum paftalarından ve çeşitli meslek gruplarının aktif bir şekilde rol aldıkları R'WOT analizi sonuçlarından yararlanılmış ve öncelikler belirlenmiştir.

5.2.1.Önlem Alınması Gereken Öncelikler

R'WOT analizi sonuçlarına göre önlem alınması gereken öncelikler sırasıyla aşağıdaki gibi sıralanabilir;

a) Doğal ve kültürel alanlardaki tahribatın fazla olması,
b) Ulaşım alt yapısındaki sorunların fazla olması,
c) Dışa göçün fazla olması,
d) Konum ve topoğrafyaya uygun olmayan yapılaşma,
e) Yeni yapılarda geleneksel mimarinin terk edilmesi (betonarme yapı sayısındaki artış),
f) Altyapı eksikliği,
g) Nitelikli eleman eksikliği,
h) Ortak kamusal alanların işlevsizliği olarak sıralanabilir.

5.2.2.Değerlendirilmesi Gereken Öncelikler

R'WOT analizi sonuçlarına göre değerlendirilmesi gereken öncelikler sırasıyla aşağıdaki gibi sıralanabilir;

a) Turizm potansiyeli,

b) Tarımsal ve hayvansal ürün potansiyeli,
c) El sanatlarının geliştirilmesi ve pazara sunulması olarak sıralanabilir.

5.3. Gelişim Senaryosu

Yöre halkı ile yapılan anketler, mekânsal durum paftaları ve çeşitli meslek disiplinlerinden oluşan uzman grubu ile yapılan R'WOT analizi sonuçları değerlendirildiğinde önlem alınması ve değerlendirilmesi gereken önceliklerin daha çok çevresel ve ekonomik konulardan oluştuğu görülmektedir. Bu kapsamda çalışmada, anketlerden, alan hakkında elde edilen verilerden ve R'WOT analizinden yola çıkılarak planın amacı, hedefleri ve stratejileri tanımlanmıştır. Planın hedefleri, Gemiciler Köyü'nde tespit edilen zayıf yönlere ve tehditlere yönelik çözüm üretmek, güçlü yanları korumak ve fırsatlardan en iyi şekilde yararlanmak oluşturmaktadır. Bu hedeflere ulaşmak için stratejiler geliştirilmiştir.

Önlem alınması gereken birinci öncelikli konu "Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı" olarak ortaya çıkmıştır. Bu sorunun çözümü için gerekli önlemlerin alınması gerektiği görülmektedir. Yine köydeki yaşam kalitesinin artırılması adına alt yapı eksikliğinin giderilmesi, göçün uzun vadede azaltılması ve istihdam sorunlarının çözümünü sağlayacak, kırsal kalkınmaya destek olabilecek alternatif geçim kaynakları sunabilecek hedeflerin çalışmada yer alması gerektiği öngörülmektedir. Bu öncelikler doğrultusunda Gemiciler Köyü'nde kırsal alan planlamasının amacı, hedefleri ve stratejileri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Önlem alınması gereken ikinci öncelikli konu "ulaşım altyapısının gelişmiş olması" olarak ortaya çıkmıştır. Köyün iki ilçe merkezine (İnebolu-Abana) bağlayan karayolunun bulunması, İnebolu Limanı Özelleştirme Projesi ile Ilgaz Dağı Tüneli bütünleşik olarak düşünülen Kastamonu-İnebolu yolu genişletme ve iyileştirme çalışmaları, il merkezinden köye ulaşımı kolaylaştırmıştır. Fakat köyün engebeli bir arazi üzerinde konumlanması, köy içi yollardaki ulaşımı zorlaştırmaktadır.

Değerlendirilmesi gereken birinci öncelikli konu "turizm potansiyelinin bulunması" olarak ortaya çıkmıştır. Alan verileri, tarım arazilerinin düşük yoğunlukta olduğunu, orman alanlarından yeterli düzeyde ekonomik gelir elde edilemediğini ortaya

koyarken, köyde bulunan doğal ve kültürel değerlerin, bölgenin önemli iki yaz turizm merkezlerine (İnebolu ve Abana) olan yakınlığı gibi veriler gelişim senaryosu amacının "turizm sektörü" üzerinde yoğunlaşmasına sebep olmuştur.

Elde edilen veriler değerlendirilerek belirlenen gelişme senaryosunun amacı, "Gemiciler Köyü'nün, doğal ve kültürel değerlerinin, koruma-kullanma dengesi gözetilerek turizm sektörünün geliştirilmesi" olmaktadır.

Belirlenen amacı gerçekleştirilebilir kılmak için belirlenen hedefler aşağıda verilmiştir;

a) Turizm bölgesi haline gelmesinin sağlanması,
b) Yaz turizminin yanında doğaya dayalı turizm odaklı alternatiflerin geliştirilmesi,
c) Doğal ve kültürel mirasın korunup, devamlılığının sağlanması,
d) Yöre halkının yaşam kalitesini artıracak ekonomik, sosyal ve kültürel imkanların artırılması,
e) Teknik altyapı ve ulaşım olanaklarının artırılması,
f) Toplumsal eğitim ve bilincin artırılması hedeflenmektedir.

Yukarıda belirlenen hedeflere ulaşmayı stratejiler sağlamaktadır. Aşağıda hedeflere yönelik stratejiler verilmiştir;

Hedef A. Turizm bölgesi haline gelmesinin sağlanması

Strateji A1: Köy meydanında, kıyıda ve D 010 karayolu üzerindeki geleneksel mimariye sahip yapıların konaklama birimlerine (pansiyon, butik otel, oberj gibi) dönüştürülmesi ve yöre halkının ev pansiyonculuğu konusunda desteklenmesi,

Strateji A2: Alanı mevcut tur güzergahlarına dahil edilmesi sağlanarak geceleme sayısının artırılması,

Strateji A3: %50 civarındaki kadın nüfusunun sektöre dahil edilmesi sağlanarak, hizmet kalitesinin artırılması,

Strateji A4: Konakların restorasyonu için Kültür Turizm Bakanlığı Turizm Geliştirme Fonları ile Avrupa Birliği fonlarından yararlanmasının teşvik edilmesi

Strateji A5: Yerel yönetimler tarafından yerli ve yabancı yatırımcılara vergi indirimleri ve arazi tahsislerinde özel uygulamaların desteklenmesi,

Strateji A6: Yöresel gastronomik tat ve geleneksel ürünlerle, hediyelik eşyalar için pazar alanlarının oluşturularak tanıtımının sağlanması (reklam, afiş ve online pazarlama gibi), ön plana çıkan Gemiciler Bıçağı ve kivinin markalaşması sağlanması,

Strateji A7: Evrensel tasarım hedef ve ilkeleri doğrultusundan tüm ziyaretçiler (Yaş, cinsiyet, engellilik gibi) için güvenli ve tedbirli ortam sunmak.

Hedef B: Yaz turizminin yanında doğaya dayalı deniz turizmi odaklı alternatiflerin geliştirilmesi.

Strateji B1: Henüz bulunmayan kıyı peyzaj düzenlemesi için yatırım ve proje çalışmalarının sağlanması,

Strateji B2: Deniz kıyısında kamp hizmetlerine yönelik elektrik, su gibi gerekli servisleri temin edebilecekleri alanlarının yapılması,

Strateji B3: Olta balıkçılığı faaliyetleri için deniz kıyısında balıkçılık eğitimi, olta kiralama tesisleri gibi uygun alanların ayrılması.

Hedef C: Alandaki yapılaşma şartlarının (kat, malzeme vb.) belirlenmesi, geleneksel mimarinin korunup, devamlılığının sağlanması.

Strateji C1: Köy dokusuna uygun olması ve birbirlerinin manzaralarına engel olmaması için yeni yapıların üç katı geçmemesi,

Strateji C2: Yapılarda aşı boyası kullanımın yaygınlaştırılması, geleneksel yapılarda yerel malzeme kullanımının teşviki ve teminine yönelik düzenlemeler yapılması,

Strateji C3: Kötü nitelikli ve geleneksel mimari karakterini yansıtan yapıların belirlenip bakım ve onarımlarının yapılması,

Strateji C4: Yöreye özgü kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla gerekli yasal yaptırımların sağlanması.

Hedef D: Köy meydanı ile kıyıda iyileştirme çalışmalarının yapılması.

Strateji D1: Köy meydanına sokak sağlıklaştırma çalışmalarının yapılması (Meydana bakı veren cephelerin, kent mobilyalarının ve zeminin kırsal dokuyla uyumlu hale getirilmesi),

Strateji D2: Köy meydanında ve kıyıda yoğunlaşacak insan faaliyetleri için su, tuvalet, büfe, kafe, çeşme, kentsel donatı elemanları vb. ile gereksinimlerin sağlanması

Strateji D3: Köy meydanında ve kıyıda dinlenme, yeme-içme, eğlenme, buluşma vb. aktiviteler için alanların oluşturulması ve bu alanlardaki mobilya birimleri için doğal malzemelerin (ahşap ve taş gibi) kullanımının desteklenmesi.

Hedef E: Yöre halkının yaşam kalitesini artıracak ekonomik, sosyal ve kültürel imkanların artırılması.

Strateji E1: Eğitim (kreş, meslek lisesi vb.) ve sağlık birimlerinin artırılması,

Strateji E2: Köy kahvesinin farklı nitelikteki kullanıcılar (kadın, çocuk, yaşlı vb.) için dönüşümünün sağlanması veya alternatif mekanların üretilmesi,

Strateji E3: Kivi, patates gibi tarımsal ürünler ile balıkçılık gibi hayvansal ürünlerin yerel yönetimler tarafından teşvik programlarına dahil edilmesi,

Strateji E4: Dini bayramlarda uygulanan Pilav Günü geleneğine yönelik köy meydanında uygun alanların tasarlanması,

Strateji E5: Kadınlara yönelik çeşitli halk eğitim kurslarının açılarak istihdam sağlanması.

Hedef F: Teknik altyapı ve ulaşım olanaklarının artırılıp, güvenliğin sağlanması.

Strateji F1: Kanalizasyon sistemi için maliyeti daha düşük olan doğal arıtma yöntemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması,

Strateji F2: D 010 karayolunun genişletilerek kapasite ve kalite standartlarının artırılması,

Strateji F3: Kış aylarındaki kar, tipi, buzlanma vb. doğa olaylarına karşı karayolu güvenliğinin (buzlanmayı ve kaymayı engelleyen farklı asfalt kaplamaları, kar perdeleri vb.) sağlanması,

Strateji F4: Yerleşim sınırları içinde kalan D 010 karayolunda yaya geçişlerinin güvenli olması için düğmeli trafik lambalarının yapılması,

Strateji F5: D 010 karayolu ve köy meydanı arasında doğal ögelerden yararlanılarak gürültü perdesi aksının sağlanması,

Strateji F6: Köy içi yollardaki aydınlatma elemanlarını sayısının artırılması ve köyün karakterine uygun olarak doğal malzemelerden tasarımlarının yapılması,

Strateji F7: Eğimli patikalarda doğal malzeme kullanımıyla basit basamaklar yapılması, ekolojik koşullara uygun doğal malzemelerin kullanılması,

Strateji F8: Otoparkların mahalle genelinde toplu biçimde, yapı parsellerinin içinde veya uygun yollarda cep otoparkları ile çözülmesi,

Strateji F9: Deniz kıyısında ve Gemiciler Çayı doğrultusunda yaya ve bisiklet yollarının oluşturulması.

Hedef G: Toplumsal eğitim ve bilincin artırılması.

Strateji G1: Yöre halkının turizm sektöründe istihdamının artması ve nitelikli eleman yetiştirilmesi için turizm lisesi, turizm meslek yüksek okulu vb. eğitim birimlerinin kurulması,

Strateji G2: Okul öncesi ve ilköğretimde çevre koruma derslerinin verilmesi,

Strateji G3: Olumsuz çevresel ve sosyo-kültürel etkilerin minimuma indirgenmesi için aktivitelerin hem turistler hem de yöre halkının sorumluluğunda düzenlemesi,

Strateji G4: Yöre halkının turizm ve çevre değerleri hakkında motivasyonunun sağlanması ve bilinçlendirilmesi,

Strateji G5: İnebolu Kaymakamlığına bağlı olarak oluşturulacak geleneksel mimarinin devamı için usta yetiştirme kurs ve atölyelerin açılması,

Strateji G6: Turizm sektöründe istihdam edecek personelin gelişmiş turistik bölgelerde eğitim gezilerine katılımlarının sağlanarak deneyim kazanmalarının sağlanması.

Stratejiler ile belirlenen yedi ana hedefe senaryonun amacına ulaşılmasını kolaylaştıracaklardır.

5.4. Planlama Kararları ve Uygulama, İzleme, Geri Besleme

Bu aşamada kamu kurum ve kuruluşlar arasında örgütlenme sağlanıp, planın yapılması gerekmektedir. Ancak bu aşamanın, uygulayıcılar ve farklı meslek disiplinleri tarafından oluşturulası gerektiğinden, tez çalışmasında planın hazırlanması ve uygulama, izleme ve geri besleme aşamaları hakkında veri üretilememiştir.

6. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Kırsal alanlar, kentlere göre, korunmuş yapısı, geleneksel mimari dokusu ve doğal değerleriyle geçmişten günümüze kadar ulaşmış yerleşimlerdir. Fakat teknolojideki gelişmeler, ekonomik uğraşların farklılaşması, beklentilerin değişmesi gibi nedenlerden dolayı hem fiziksel hem de sosyo-kültürel anlamda başkalaşmaya başlamıştır. Köylerdeki bu başkalaşım sürecini öngören ve kontrol altına almaya çalışan ilk düzenleme Köy Kanunu'dur. Bu kanun günümüze kadar geliştirilmeden kullanılmaya devam etmektedir. Türkiye'nin planlı döneme geçmesi ile hazırlanan kalkınma planlarında kırsal alanlara ilişkin çeşitli amaçlar ortaya konulmuştur. Bütün Kalkınma planlarında kırsal alanlarda yaşayanların, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, gelirde eşitliğin sağlanması, eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetlere ulaşımın kolaylaştırılması, kaynak değerlerin korunup kullanma dengesinin gözetilmesi gibi konular gündeme gelse de günümüzdeki kırsal alanlar gösteriyor ki bu amaçlara tam anlamıyla ulaşılamamıştır.

Cumhuriyetin ilanından bugüne kadarki süreçte, köylü haklarının korunduğu, kırsal alanların geliştirilmesine ilişkin çeşitli politikaların üretildiği ve uygulanmaya çalışıldığı görülmektedir. Fakat hayata geçirilen projeler sonucunda, amaçların büyük bir kısmına ulaşılamadığını ve kent ile kırdaki sorunların artışının önüne geçilemediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bunun temel nedeninin, genel olarak politika ve projelerin seçiminde, uygulanmasında ve daha sonraki aşamalarda yapılan hatalar ile ekonomik yetersizliklerden oluştuğu söylenebilir. Geçtiğimiz son on yıl içerisinde yasal ve yönetsel anlamda tekrardan kırsal alanlardan ve köylerden söz edilmeye başlansa da halen yeterli ve bütüncül bir çalışma ortaya konulamamıştır.

Yukarıda ifade edildiği gibi, kırsal alanları iyileştirmeye yönelik birtakım politikalar benimsenmiş olsa da bunun genel ve yetersiz olduğu görülmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi, kırsal yerleşmelere yönelik uygun planlama ve tasarım politikalarının üretilmesi, uygulama için gerekli araç ve stratejilerin seçilmesi ile mümkün olabileceğini söylemek mümkündür. Bu nedenle kırsal alanlardaki olumsuz koşulların

etkisinin azaltılabilmesi için kırsal alan planlanmasına mutlaka gereken önem verilmelidir. Yapılması gerekenler şu şekilde sıralanabilir;

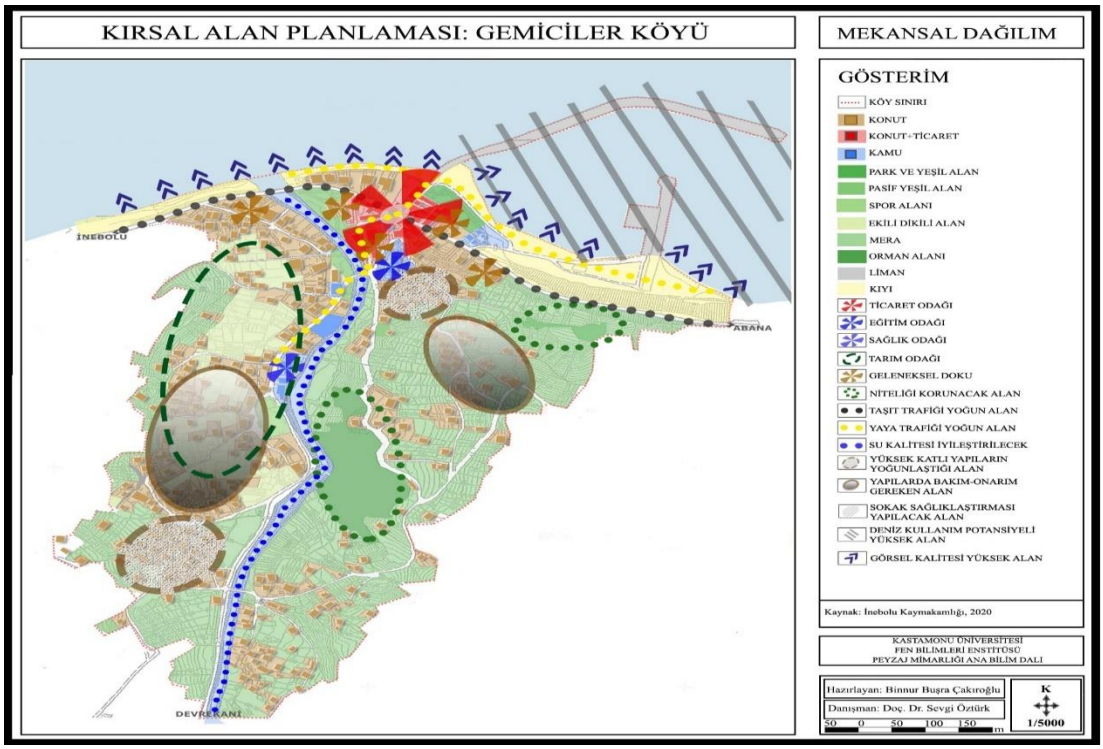
a) Kırsal alan planlamasının sürdürülebilir olması en başta doğal kaynakların korunmasına bağlıdır. Bu nedenle kırsal alan planlamasında öncelikli olarak kaynak değerleri korunmalıdır.
b) En önemli doğal kaynaklardan biri olan tarım topraklarının amaç dışı kullanımı önlenmelidir.
c) Planlama sürecinde yörenin potansiyellerinden hareket edilmeli, sosyal ve teknik altyapıya ilişkin sorunlar öncelikli olarak çözüme kavuşturulmalıdır.
d) Kırsal alana yönelik turizm sektörü teşvik edilmelidir.
e) Finansman desteği sağlanması konusunda Avrupa Birliği fonlarından destek alınması için gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.

Kırsal alan planlamasında alana ilişkin yapısal verilerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Buna göre, Gemiciler Köyü'nün sorunları; genç nüfusun merkez ile ve büyükşehirlere göç etmeleri, köy nüfusunun eski yıllara oranla azalıyor olması, işyeri ve istihdam oranlarının oldukça düşük olması, turizm sektörünün yeterince önem verilmemesinden ve tarım topraklarının yoğunluğunun azlığından dolayı her iki sektöründe gelişememiş olması, ulaşımdaki ve teknik altyapıdaki sorunlar, kanalizasyon sistemin bulunmaması olarak saptanmıştır. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği, altyapıdaki sorunlar, nitelikli eleman eksikliği, doğal değerlerin tahribatı ve yöre halkının yeterli çevre bilincinde olmamaları alana özel R'WOT sonuçları sorunları olarak saptanmıştır. Turizm potansiyelinin bulunması ve iki yaz turizm merkezinin ara noktasında konumlanması, hayvansal ve tarımsal ürün potansiyeli ve yöre halkının aidiyet duygusunun bulunması analizin diğer sonuçlarıdır.

Elde edilen tüm veriler, sorunların ve önceliklerin belirlenmesi ile hedeflerin oluşturulması aşamalarında değerlendirilmiştir. Belirlenen hedefler doğrultusunda geliştirilen stratejiler ile kaynak değerlerin korunması, yöre halkının sosyo-ekonomik yönden gelişmesini sağlayarak yaşam kalitesinin artırılması hedeflenmektedir.

Kırsal alan bir bütün olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla, köyün doğal, ekonomik ve sosyal verileri ile ilgili farklı meslek gruplarının görüşleri birlikte değerlendirilmeli ve sonuç kararın üretilmesinde bir bütün olarak dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda hazırlanan öneri kırsal alan planlamasında, koruma öncelikli ve ekonomik kalkınmaya destek olacak çevre duyalı hedefler tercih edilmiştir. Kırsal alan planında belirlenen hedefler yukarıda bahsedilen sorunları çözmeye, potansiyelleri değerlendirmeye ve kaynak değerlerinin sürdürülebilir kullanımını sağlayarak turizm sektörünün gelişimini desteklemeye yöneliktir.

Kırsal alan planlarının çok disiplinli bir çalışma grubu tarafından hazırlanması gerekmektedir. Çalışmanın tez çalışması olmasından dolayı çalışma grubu oluşturulamamıştır. Ancak, katılımcılığın sağlanması açısından yöre halkı ile anketler, çeşitli meslek gruplarından uzman kişiler ile R'WOT analizi gerçekleştirilmiş, ilçe kaymakamlığı temsilcileri ile görüşmelerde bulunulmuştur. Bu şekilde alandan etkilenen ve alanı etkileyen katılımcıların tutum ve davranışları ortaya konmaya çalışılmıştır. Tüm veriler gözetilerek belirlenen stratejilerin mekânsal dağılımı aşağıda verilmiştir (Şekil 6.1).

Şekil 6.1. Kırsal alan planlaması stratejilerinin mekânsal dağılımı (İnebolu Kaymakamlığından alınan halihazır haritadan uyarlanmıştır.)

Kırsal alan planlamasında etkili bir yaklaşımın Köy Tasarım Rehberleri olabileceği düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen mevzuat köylerde parselasyon yapılması, yapılaşma şartlarının getirilmesi ve donatı alanlarının belirlenmesi ile sınırlı kalmaktadır. Rehberler ise köyün karakterinin nasıl korunacağı, ortak kamusal alanların nasıl iyileştirileceği, yapılarda yerel malzeme ve yapım tekniklerinin nasıl yeniden kullanılabilir hale geleceği, pencere, çatı gibi yapı elemanlarının köyün karakterine nasıl uyum sağlayacak şekilde biçimleneceğine dair öneriler getirir. Bu yüzden rehberler bir plan türü değil, kırsal alan planlamasını destekleyici niteliktedir.

Kırsal alanlarda planlanmanın önemi yadsınamaz bir gerçektir. İyi bir alan planlanmasıyla kırsal alandaki yaşam kalitesi artırılarak, kırdan kentlere doğru olan göç akımlarının azaltılması sağlanabilir. Bu bağlamda kentlere özellikle de metropol bölgelere artan göç kontrol altına alınabilir.

Yine kırsal alanlardaki geçim kaynağının sadece tarım sektörü olduğu düşüncesinden vazgeçilerek, farklı sektörlere de yoğunlaşarak yatırımlar oluşturulması sağlanmalıdır.

Sonuç olarak; köylerde mekânsal düzenlemeyi ele alan, yaratıcı katılım yöntemlerini destekleyen, disiplinlerarası uzmanlık birikimlerinden yararlanan, tarihi, ekonomik ve toplumsal bağlamı dikkate alan bir çalışma ile kırsal alanların planlanması mümkündür. Yapılacak planlarda üst ölçekte mekânsal planlarla ve alt ölçekte köy tasarım rehberleri ile uygulama boyutuyla bağlantılı olarak ele alındığı takdirde kırsal alan planlarının etkinliğinin artacağı düşünülmektedir. Bu öneri kırsal alan planlaması çalışmasının tüm aşamalarının etkin bir şekilde uygulanabilmesi için katılım ve eşgüdümün sağlandığı, ulusal boyuttan alt ölçeğe kadar planlar arasında kademeli birlikteliğin kurulduğu ve yasal dayanaklarla desteklendiği bir kırsal alan planlaması oluşturulması bundan sonra yapılacak çalışmalar için önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Çelik, Z. (2005). Planlı dönemde Türkiye'deki kırsal kalkınma politika ve uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Planlama Dergisi, 2,* 61-71.

Çetin, T. (1999). *Modern Türkiye yaratma projesinin orijinal bir boyutu: örnek köyler,75 yılda köylerden şehirlere*. 1. Baskı, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları

Çevik, S. & Eminağaoğlu, Z. (2007). Kırsal yerleşmelere ilişkin tasarım politikaları ve araçlar. *Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 157-162.

DPT, (1963) Devlet Planlama Teşkilatı, Birinci Kalkınma Planı

DPT, (1968) Devlet Planlama Teşkilatı, İkinci Kalkınma Planı

DPT, (1973) Devlet Planlama Teşkilatı, Üçüncü Kalkınma Planı

DPT, (1979) Devlet Planlama Teşkilatı, Dördüncü Kalkınma Planı

DPT, (1985) Devlet Planlama Teşkilatı, Beşinci Kalkınma Planı

DPT, (1990) Devlet Planlama Teşkilatı, Altıncı Kalkınma Planı

DPT, (1996) Devlet Planlama Teşkilatı, Yedinci Kalkınma Planı

DPT, (2001) Devlet Planlama Teşkilatı, Sekizinci Kalkınma Planı

DPT, (2007) Devlet Planlama Teşkilatı, Dokuzuncu Kalkınma Planı

Eminağaoğlu, Z. (2004). Kırsal yerleşmelerde dış mekân organizasyonu ilgili politikalar ve değerlendirmeler. Yayınlanmış Doktora Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Trabzon.

Erdem M. (2012). Kırsal yerleşim peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti, korunması ve geliştirilmesine yönelik değerlendirme matrisi önerisi. Doktora Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.

Ersoy, M. (2012). *Kentsel Planlama Kuramları.* 3. Baskı, İstanbul: İmge Yayınları.

Görmüş S., Atmış E., Artar N., Günşen H., Cengiz S. & Tekebaş S. (2015). *Küre Dağları Milli Parkı Bartın Bölümü'nde Ekoturizm Potansiyeli Belirlenerek Köy Tasarım Rehberlerinin Üretilmesi*. 1. Baskı, İstanbul: Mutlu Basım Yayınları.

Gülümser, A. A., Baycan Levent, T. & Nijkamp, P. (2011). Türkiye'nin kırsal yapısı: AB düzeyinde bir karşılaştırma. *İTÜ Dergisi, 9* (2), 133-144.

İmar Kanunu (1985). T. C. Resmî Gazete,18749,3 Mayıs 1985.

KB, (2013) Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı

Kayıkçı, S. (2003). Kitabihayat: Ha-Joon Chang, kalkınma reçetelerinin gerçke yüzü. *Mülkiye dergisi, 29(*248), 117-119.

Keleş, R. (1998). *Kentleşme Politikası.* 16. Baskı, Ankara: İmge Kitapevi.

Köy Kanunu (1924). T. C. Resmî Gazete, 68, 18 Mart 1924.

Küçükoğul S., (2017). Kırsal yerleşmelerde tasarım rehberi süreç ve değerlendirmeler: Bursa örneği, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Tunçdilek, N. (1980). Türkiye'de kır yerleşmesinin gelişimi ve evrimi. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitü Dergisi, 80*(23), 1-2.

Türkiye İstatistik Kurumu (2018), 16/08/2019 www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.

OECD, (2003). Territorial İndicators Of Socio Economic Patterns And Dynamics, Working Paper 30, Paris.

Owen, S. (2002). From village design statements to parish plans: some pointers towards community decision making in the planning system in England. *Planning Practice And Research, 17*(1), 81-89.

Öğdül, H., Olgun İ. & Çalışkan Ç. (2015). *Ersizlerdere köy tasarım rehberi.* 1. Baskı, Ankara: Salmat Basın Yayınları.

Öğdül H., Yücel D., Ünsal B. & Aksümer G. (2018). Kırsal mekânda yeni düzenleme araçları; köy tasarım şeması, köy tasarım rehberi ve eylem projeleri. *Planlama Dergisi 18* (2), 52-72.

Öztürk, S. (2011), Devrekani çayı alt havzası örnekleminde havza yönetim planının geliştirilmesi. Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Ankara

Öztürk, O. (2016). Pontus antik çağ'dan günümüze karadeniz'in etnik ve siyasi tarihi, 1. Baskı, Ankara: Enesis Yayınları.

SBB, (2019) Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On Birinci Kalkınma Planı

URL-1: İnebolu tarihi, 22/08/2019 tarihinde www.inebolu.bel.tr adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1 **Anket formu**
EK 2 **S'WOT bilgi formu**

EK 1 Anket formu

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ, PEYZAJ MİMARLIĞI KIRSAL ALAN PLANLAMASINA YÖNELİK YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI, ALANINDA KULLANICILARA YÖNELİK ANKET UYGULAMASI

A. ANKET GRUBUNA YÖNELİK SORULAR

B.

Cinsiyetiniz?	[ ] Kadın [ ] Erkek
Yaşınız?	[ ] 0-18 [ ] 18-30 [ ]30-45 [ ] 45-60 [ ]60 +
Doğum yeriniz?	
Medeni durumunuz?	[ ] Bekar [ ] Evli [ ] Boşanmış/Ayrı
Eğitim durumunuz?	[ ] İlkokul [ ] Ortaokul [ ]Lise [ ] Üniversite [ ] Yüksek Lisans
Mesleğiniz?	
Aylık geliriniz?	[ ] 0-2000 [ ] 2000-40000 [ ] 4000-6000 [ ] 6000+
Kaç yıldır bu köyde oturuyorsunuz?	
Konutunuzun mülk durumu nedir?	[ ] Ev sahibi [ ] Kiracı [ ] Yazlıkçı
Hanehalkı büyüklüğünüz?	
Bu köyü neden seçtiniz?	[ ] Burada doğdum [ ] Miras [ ] İş [ ] Diğer ……..

C. GÖÇ VE HAREKETLİLİĞE YÖNELİK BİLGİLER

Ev halkından köy dışına yerleşmiş kaç kişi vardır?	[ ] Bir [ ] İki [ ] Üç ve daha fazla [ ] Hiç yok
Varsa nerede yaşamaktalar?	[ ] Başka bir köyde [ ] İl/ İlçe [ ]Büyükşehir [ ] Yurtdışı
Neden başka yerde yaşamayı tercih ettiler?	[ ] Şehrin Rahatlığı [ ] Şehirde İş Bulduğu İçin [ ] Çocuklarını Okutmak İçin [ ] Sağlık Sebebiyle [ ]Daha İyi Hizmet İmkanlarına Sahip Olmak İçin [ ] Diğer

D. ULAŞIM ÖZELLİKLERİ

Yaşadığınız köyü ulaşım özellikleri bakımından değerlendiriniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
İl ve ilçe merkezlerine ulaşım imkanları yeterlidir.					
Yeterli otopark alanları bulunmaktadır.					
Yeterli bisiklet yolları bulunmaktadır.					
Yeterli yaya yolları bulunmaktadır.					

EK 1'in devamı

E. HİZMETLER SEKTÖRÜNÜN ÖZELLİKLERİ

Yaşadığınız köyü hizmetler sektörünün özellikleri bakımından değerlendiriniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Sağlık birimine ulaşım kolaydır.					
Sağlık biriminin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.					
Eğitim birimlerine ulaşım kolaydır.					
Eğitim birimlerinin kapasitesi yeterli büyüklüktedir.					
Alış-veriş merkezleri (bakkal, manav vb.) yeterlidir.					
Yerleşim alanları temiz ve çöp toplama hizmetleri yeterlidir.					
Sokak aydınlatması yeterlidir.					

F. AÇIK VE YEŞİL ALAN ÖZELLİKLERİ

Yaşadığınız köyü açık ve yeşil alanların özellikleri bakımından değerlendiriniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Açık ve yeşil alanlara ulaşım kolaydır.					
Açık ve yeşil alanlar yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir.					
Spor alanlarına ulaşım kolaydır.					
Spor alanları yeterli büyüklüktedir ve işlevseldir.					

G. SOSYAL İLİŞKİLER VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Yaşadığınız köyü sosyal ilişkiler ve mimari özellikleri bakımından değerlendiriniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Komşuluk ilişkileri kuvvetlidir.					
Köy halkı üretim faaliyetleri için bir araya gelmeye isteklidir.					
Yerel ve kültürel kimlik korunmaktadır.					
Yapıların form, renk ve detayları iyi tasarlanmış ve ekolojik koşullara uygun malzemeler seçilmiştir					
Yeni yapılarda mevcut geleneksel mimari devam ettirilmektedir.					

EK 1'in devamı

H. GENEL TASARIM FAALİYETLERİNİN ÖNEM DERECELERİ

Köyde yapılabilecek tasarımlarda belirtilen faktörlerin ilk 5'ini önem derecesine göre 1'den 5'e kadar sıralayınız ve her bir faktörü önem derecesine göre işaretleyiniz.

	Kesinlikle Önemsiz	**Önemsiz**	**Ne Önemli Ne Önemsiz**	**Önemli**	**Kesinlikle Önemli**
Coğrafi konumu çevresel değerleriyle korunup, geliştirilmesi					
İl ve ilçe merkezlerine ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi					
Otopark imkanının artırılması					
Durak ve caddelere olan mesafe					
Bisiklet yolu ulaşımı					
Yaya yolu ulaşımı					
Engelli araçlara yönelik tasarımların oluşturulması					
Sağlık hizmetine erişim					
Eğitim hizmetine erişim					
İş imkanlarına yönelik olanakların artırılması					
Rekreasyon (yeşil alan, çocuk parkı vb.) alanların oluşturulması					
Tarihsel değerleri ön plana çıkaracak çalışmalar yapılması					
Yerleşimdeki yeni gelişmeler mevcut geleneksel dokuyla uyumlu olması					
Kadınlara ve çocuklara yönelik tesis ve hizmetlerin oluşturulması					

EK 1'in devamı

İ. KIRSAL ALAN PLANLAMASINA İLİŞKİN BEKLENTİLER

Kırsal alan planlamasına ilişkin beklentilerinizi işaretleyiniz.

Nasıl bir tasarım hayal edersiniz?	[ ] İstihdam sağlayan projelerin oluşturulması
	[ ] Kentsel hizmetleri geliştiren projelerin oluşturulması
	[ ] Kültürel projelerin oluşturulması
	[ ] Kırsal turizme dayalı projelerin oluşturulması
	[ ] Diğer……
Nasıl bir arazi kullanımı oluşturulmasını istersiniz?	[ ]Konut kullanımı
	[ ]Ticaret kullanımı
	[ ]Açık ve yeşil alanlar
	[ ]Kamusal hizmet alanları
	[ ] Diğer……

J. EKLEMEK İSTEDİKLERİNİZ VARSA...

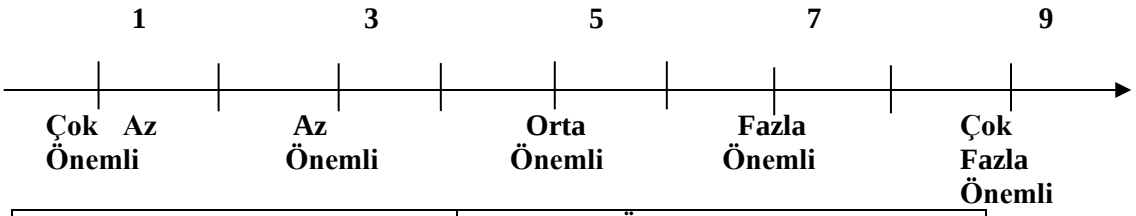
- ……..
- ……..
- ……..
- ……..

EK 2 S'WOT bilgi formu

SWOT BİLGİ FORMU

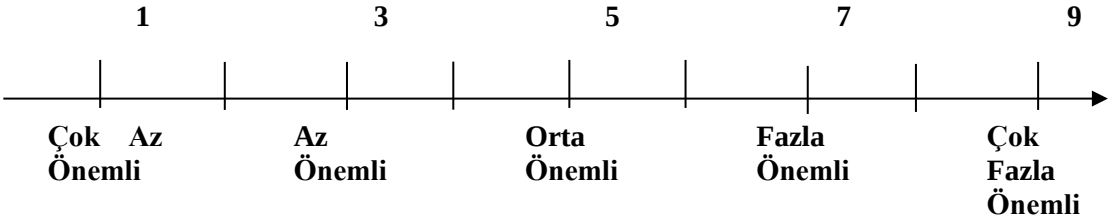
Adı Soyadı: ..……..
Görevi: ……
İrtibat Telefonu: ……

İnebolu Evrenye Köyü'nün kırsal alan planlanmasına dair yüksek lisans tez çalışma kapsamında hazırlanmış olan SWOT Gruplarından hangisi önemli, ne kadar önemli olduğunu 1'den 9'a kadar değerler ile bildiriniz.

SWOT Grupları	**Aldığı Öncelik Puanı**
Güçlü Yönler	
Zayıf Yönler	
Fırsatlar/Olanaklar	
Tehditler/Tehlikeler	

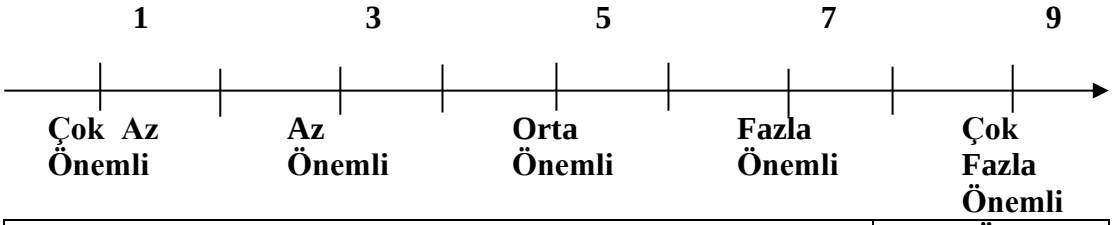
SWOT Gruplarından güçlü yönlere ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımalıdır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Güçlü Yönler	**Aldığı Öncelik Puanı**
Köyü kapsayan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının onaylanmış olması	
Alana yönelik bir İmar Planının bulunmaması	
Ulaşım altyapısının gelişmiş olması	
Köy halkının aidiyet duygusunun gelişmiş olması	
Gelenek ve göreneklerin devam ediyor olması	

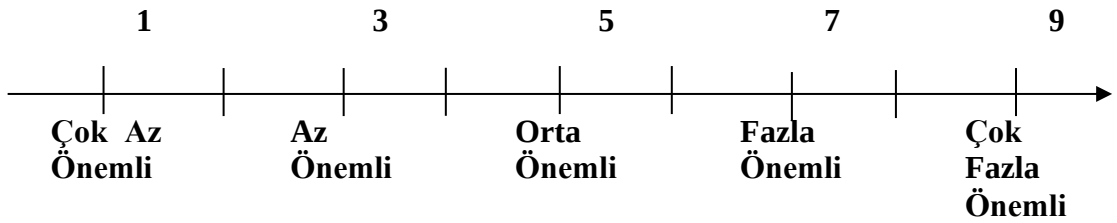
EK 2'nin devamı

SWOT Gruplarından zayıf yönlere ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımalıdır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Zayıf Yönler	Aldığı Öncelik Puanı
Kamu kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği	
Kamusal hizmetler ve altyapı eksikliği (Kanalizasyon sisteminin bulunmaması)	
Nitelikli eleman yetersizliği	
Tarımsal üretimin yetersiz olması	
Turizmin gelişiminin önemsenmemesi; tanıtım eksikliği	
Sahip olunan doğal ve kültürel değerlerin yeterince kullanılamaması	
Geleneksel mimarinin bozulmuş olması	
Yüksek katlı yapıların kırsal mimariye uymayıp, görüntü kirliliği oluşturması	
Köy halkının çoğunun köydeki yaşam kalitesinden memnun olmaması	

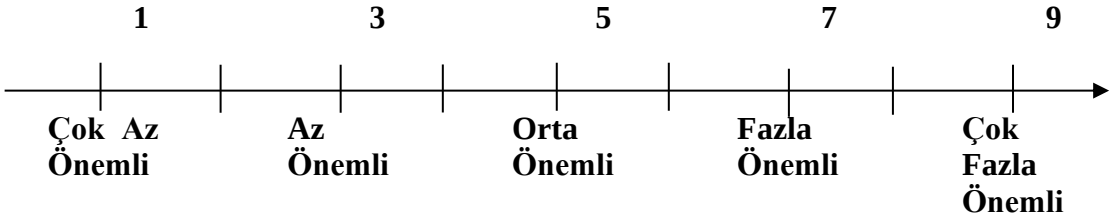
SWOT Gruplarından fırsatlara ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımalıdır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Fırsatlar/Olanaklar	Aldığı Öncelik Puanı
Yerel önderlerin varlığı (Büyükşehirlerde yaşayan, eğitim seviyesi ve ekonomik durumu yüksek, kırsal kalkınma çalışmalarına katkı sağlayabilecek kişiler)	
Turizm potansiyelinin olması	
İnebolu, Abana gibi yaz turizm merkezlerine yakın olması	
Günübirlik de olsa potansiyel bir ziyaretçi kitlesine sahip olması	
Hayvansal ve tarımsal ürün potansiyelinin bulunması (Balıkçılık, arıcılık gibi hayvansal ürünler ile patates, kivi gibi tarımsal ürün potansiyeli)	
Yerel önderlerin varlığı (Büyükşehirlerde yaşayan, eğitim seviyesi ve ekonomik durumu yüksek, kırsal kalkınma çalışmalarına katkı sağlayabilecek kişiler)	

EK 2'nin devamı

SWOT Gruplarından tehditlere ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımalıdır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Tehditler	Aldığı Öncelik Puanı
Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre tahribatı (Kanalizasyonun dereye karışması sonucu su kaynaklarının kirlenmesi)	
Genç nüfusun göç etmesi ve nüfusun yaşlanması	
Köy giden yolların engebeli bir arazi üzerinde olmasından dolayı heyelan riski taşıması	
Arazinin engebeli ve dağlık olmasından dolayı kış şartlarında ulaşımın zorlaşması	
Su kaynaklarının kirlenmesi;	
Köyün kent merkezine ve komşu illere uzak olması	

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Binnur Buşra ÇAKIROĞLU
Doğum Yeri ve Yılı : Kastamonu/ 1995
Medeni Hali : Bekar
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : binnurbusra@icloud.com

Eğitim Durumu

Lise : Abdurrahmanpaşa Lisesi, 2013
Lisans : Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama, 2017